

Rozdział V Cele i wskaźniki

Proces formułowania celów ogólnych, celów szczegółowych i przedsięwzięć dla potrzeb LSR opierał się o analizę SWOT oraz analizę diagnozy obszaru LSR. Dokumentami źródłowymi były dane statystyczne GUS, dane statystyczne, którymi dysponowały jednostki samorządu terytorialnego oraz ankiety złożone podczas procesu tworzenia i konsultowania LSR. W oparciu o powyższe dane wskazane zostały potencjalne kierunki interwencji w ramach lokalnej strategii rozwoju. Cele LSR zostały sformułowane z wykorzystaniem „metody problemowej”. Poniżej zamieszczono matrycę powiązań obrazującą powiązania pomiędzy wykonaną diagnozą, czynnikami wywodzącymi się z analizy SWOT a celami i wskaźnikami zaplanowanymi do zrealizowania w ramach LSR.

V.1. Cele ogólne, cele szczegółowe i przedsięwzięcia

Tabela 1V.1. Cele ogólne, cele szczegółowe i przedsięwzięcia

1.0	CEL OGÓLNY	Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości, współpracy międzysektorowej i budowa różnorodności gospodarczej z wykorzystaniem potencjału obszaru i mieszkańców				
1.1	Cel szczegółowy	Wsparcie przedsiębiorców w tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy				
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Jednostka miary	stan początkowy 2014 Rok	plan 2024 Rok	Źródło danych / Sposób pomiaru
W1.0	Wzrost średniego dochodu gmin z obszaru LGD na 1 mieszkańca		PLN	1 022,26	1 073,37	GUS/dane statystyczne
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	Jednostka miary	stan początkowy 2015 Rok	plan 2024 Rok	Źródło danych / Sposób pomiaru

w1.1	Wsparcie przedsiębiorców w tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy	Liczba utworzonych miejsc pracy	Os	0	47	LGD/badania własne, beneficjenci (sprawozdania)		
Przedsięwzięcia	Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt granty, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	Wskaźniki produktu					
			nazwa	jednostka miary	Wartość		Źródło danych / Sposób pomiaru	
					początkowa 2015 Rok	końcowa 2024 Rok		
1.1.1	Wsparcie finansowe dla prowadzących własną firmę i chcących rozpocząć działalność gospodarczą	mieszkańcy, przedsiębiorcy	konkurs,	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	szt.	0	29	LGD/badania własne, beneficjenci (sprawozdania)
				Liczba operacji polegająca na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	szt.	0	16	LGD/badania własne, beneficjenci (sprawozdania)
1.1.2	Wdrażanie innowacji w przedsiębiorstwach	mieszkańcy, przedsiębiorcy	konkurs,	Liczba operacji ukierunkowanych na innowacje	szt.	0	2	LGD/badania własne, beneficjenci (sprawozdania)
SUMA				47				

2.0	CEL OGÓLNY	Inwestowanie w sferę społeczną zapewniającą rozwój mieszkańców, oraz promocję obszaru z poszanowaniem tradycji, dziedzictwa kulturowego, ekologii, rekreacji dla podnoszenia jakości życia mieszkańców				
2.1	Cele szczegółowe	Poprawa stanu infrastruktury kulturalnej, społecznej, edukacyjnej, rekreacyjno-turystycznej dla poprawy życia mieszkańców				
2.2		Promocja obszaru i aktywizacja społeczna mieszkańców w tym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym				
2.3		Dbałość o stan środowiska naturalnego i promowanie postaw proekologicznych oraz zachowanie i promocja dziedzictwa kulturowego				
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Jednostka miary	stan początkowy 2014 Rok	plan 2024 Rok	Źródło danych / Sposób pomiaru
W2.0	Wzrost dochodów gmin z obszaru LGD z tytułu dochodów z PIT		PLN	2 469	2 592	GUS/dane statystyczne
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	Jednostka miary	stan początkowy 2015 Rok	plan 2024 Rok	Źródło danych / Sposób pomiaru
W2.1	Poprawa stanu infrastruktury kulturalnej, społecznej, edukacyjnej,	liczba instytucji i grup zainteresowań objętych wsparciem	szt.	0	45	LGD/badania własne, beneficjenci (sprawozdania)

	rekreacyjno-turystycznej dla poprawy życia mieszkańców	liczba nowych i odtworzonych obiektów z tradycjami	szt.	0	4	LGD/badania własne, beneficjenci (sprawozdania)
		Wzrost liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.	Os	0	23 000	LGD/badania własne, beneficjenci (sprawozdania)
w2.2	Promocja obszaru i aktywizacja społeczna mieszkańców w tym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	liczba osób które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD	Os	0	50	LGD/badania własne, listy doradztw
		Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych	Os	0	576	LGD/badania własne, listy obecności
		Liczba osób zadowolonych ze spotkań przeprowadzonych przez LGD	Os	0	403	LGD/badania własne, (ankiety)
		Liczba osób objętych działaniami	Os	0	50 000	LGD/badania własne, beneficjenci (sprawozdania)
		liczba projektów wykorzystujących lokalne zasoby: przyrodnicze, kulturowe, historyczne, turystyczne, produkty lokalne	szt.	0	16	LGD/badania własne, listy obecności, beneficjenci (sprawozdania)

		liczba projektów skierowanych do następujących grup docelowych: przedsiębiorcy, grupy defaworyzowane (określone w LSR), młodzież, turyści i inne		szt.	0	50	LGD/badania własne, beneficjenci (sprawozdania)	
w2.3	Dbałość o stan środowiska naturalnego i promowanie postaw proekologicznych oraz zachowanie i promocja dziedzictwa kulturowego	liczba osób objętych działaniami z zakresu dbałości o środowisko naturalne i ekologii		Os	0	12 000	LGD/badania własne, beneficjenci (sprawozdania)	
		Wzrost liczby osób odwiedzających zabytki i obiekty		Os	5920	6216	LGD/badania własne, beneficjenci (sprawozdania) GUS	
Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	Wskaźniki produktu				
				Nazwa	jednostka miary	Wartość		Źródło danych / Sposób pomiaru
		początkowa 2015 Rok	końcowa 2024 Rok					
2.1.1	Wsparcie finansowe grup zainteresowań lub organizacja czasu wolnego	mieszkańcy, i grupy zainteresowań, grupy defaworyzowane	projekty grantowe,	Liczba podmiotów działających w sferze kultury	szt.	0	22	LGD/badania własne, beneficjenci (sprawozdania)
2.1.2	Rozbudowa lub odtworzenie obiektów z tradycjami lub rzemiosłem	mieszkańcy, turyści i grupy zainteresowań	konkurs,	Liczba rozbudowanych lub odtworzonych obiektów	szt.	0	4	LGD/badania własne, beneficjenci (sprawozdania)

2.1.3	Budowa lub budowa wraz z doposażeniem miejsc integracji, rekreacji i wypoczynku	mieszkańcy, turyści i grupy zainteresowań, grupy defaworyzowane	konkurs, projekty grantowe, projekty współpracy	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej	szt.	0	22	LGD/badania własne, beneficjenci (sprawozdania)
				Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy			2	
				Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej			1	
2.1.4	Utworzenie ścieżek rekreacyjnych lub dydaktycznych lub miejsc służących turystyce lub oznakowanie szlaków turystycznych lub obiektów historycznych lub przysiółków	mieszkańcy, turyści	projekty grantowe	Liczba wybudowanych ścieżek rekreacyjnych lub dydaktycznych lub miejsc służących turystyce lub liczba oznakowanych szlaków turystycznych lub obiektów historycznych lub przysiółków	szt.	0	10	LGD/badania własne, listy doradztwa,

2.2.1	Szkolenia, doradztwo, spotkania informacyjne dla instytucji, mieszkańców, pracowników i organów LGD	mieszkańcy, instytucje, organizacje, pracownicy i organy LGD	aktywizacja, koszty bieżące	Liczba podmiotów którym udzielono indywidualnego doradztwa	szt.	0	800	LGD/badania własne, listy obecności, certyfikaty,
		pracownicy LGD	aktywizacja, koszty bieżące	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	szt.	0	12	LGD/badania własne, certyfikaty,
		organy LGD	aktywizacja, koszty bieżące	Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	szt.	0	6	LGD/badania własne, certyfikaty
2.2.2	Promowanie obszaru lub jego walorów poprzez kultywowanie, lub odtwarzanie lub wsparcie lokalnej tradycji lub twórczości lub wydawanie opracowań lub publikacji lub promocja w Internecie lub spotkania lub imprezy promocyjne	mieszkańcy, turyści i grupy zainteresowań	aktywizacja, koszty bieżące, projekty grantowe, projekty współpracy	Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	szt.	0	48	LGD/badania własne, beneficjenci (sprawozdania)
				Liczba opracowanych publikacji promocyjnych lub liczba spotkań promujących obszar lub jego walory lub liczba imprez promocyjnych	szt.	0	32	LGD/badania własne, beneficjenci (sprawozdania)

				Liczba działań mających na celu promowanie lub kultywowanie lub odtwarzanie lub wsparcie lokalnej tradycji lub twórczości	szt.	0	10	LGD/badania własne, beneficjenci (sprawozdania)
				Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	szt.	0	4	LGD/badania własne,
				Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej	szt.	0	2	LGD/badania własne,
2.3.1	Kampanie lub akcje promujące działania proekologiczne lub zdrowotne	mieszkańcy, grupy defaworyzowane	aktywizacja, koszty bieżące	Liczba kampanii lub akcji lub działań proekologicznych lub zdrowotnych	szt.	0	3	LGD/badania własne, beneficjenci (sprawozdania)
2.3.2	Ochrona lub rewitalizacja zabytków lub ich remonty lub konserwacja	mieszkańcy, turyści	projekty grantowe, konkurs	Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji LSR	szt.	0	6	LGD/badania własne, beneficjenci (sprawozdania)
SUMA				984				

Tabela 2V.2. Matryca powiązań

Zidentyfikowane problemy/ wyzwania społeczno- ekonomiczne	Cel ogólny	Cele szczegółowe	Planowane przedsięwzięcia	Produkty	Rezultaty	Oddziaływania	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działań i osiągnięcie wskaźników
Słabe wsparcie merytoryczno-finansowe dla osób prowadzących działalność gospodarczą (mikro przedsiębiorców) Niewystarczająca ilość miejsc pracy Niski poziom przedsiębiorczości u osób młodych, zwłaszcza	Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości, współpracy międzysektorowej i budowa różnorodno	Wsparcie przedsiębiorców w w tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy	1.1.1 Wsparcie finansowe dla prowadzących własną firmę lub chcących rozpocząć działalność gospodarczą	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa Liczba operacji polegająca na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Liczba utworzonych miejsc pracy	Wzrost średniego dochodu gmin z obszaru LGD na 1 mieszkańca	Konkurencja ze strony sąsiednich obszarów

absolwentów szkół, duży odsetek pozostających bez pracy Mała różnorodność działalności gospodarczej	ści gospodarczej z wykorzystaniem potencjału obszaru i mieszkańców.		1.1.2 Wdrażanie innowacji w przedsiębiorstwach	Liczba operacji ukierunkowanych na innowacje			
--	--	--	--	--	--	--	--

Zidentyfikowane problemy/ wyzwania społeczno-ekonomiczne	Cel ogólny	Cele szczegółowe	Planowane przedsięwzięcia	Produkty	Rezultaty	Oddziaływania	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działań i osiągnięcie wskaźników
Niski poziom i/lub niedobór infrastruktury oświatowej i społecznej dla dzieci i młodzieży	Inwestowanie w sferę społeczną zapewniającą rozwój mieszkańców, oraz	Poprawa stanu infrastruktury kulturalnej, społecznej, edukacyjnej, rekreacyjno-turystycznej dla	2.1.1 Wsparcie finansowe grup zainteresowań lub organizacja czasu wolnego	Liczba podmiotów działających w sferze kultury	Liczba instytucji i grup zainteresowań objętych wsparciem	Wzrost dochodów gmin z obszaru LGD z tytułu dochodów z PIT	Kryzys gospodarczy

<p>Niedostateczna ilość infrastruktury rekreacyjno-turystycznej i słaby dostęp do informacji turystycznej Brak odpowiedniej infrastruktury kulturowej Niewystarczająca infrastruktura sportowa i rekreacyjna</p>	<p>promocję obszaru z poszanowaniem tradycji, dziedzictwa kulturowego, ekologii, rekreacji dla podnoszenia jakości życia mieszkańców w</p>	<p>poprawy życia mieszkańców</p>	<p>2.1.2 Rozbudowa lub odtworzenie obiektów z tradycjami lub rzemiosłem</p>	<p>Liczba rozbudowanych lub odtworzonych obiektów</p>	<p>Liczba nowych i odtworzonych obiektów z tradycjami</p>		
			<p>2.1.3 Budowa lub budowa wraz z wyposażeniem miejsc integracji, rekreacji i wypoczynku</p>	<p>Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej</p>	<p>Wzrost liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej</p>		

			2.1.4 Utworzenie ścieżek rekreacyjnych lub dydaktycznych lub miejsc służących turystyce lub oznakowanie szlaków turystycznych lub obiektów historycznych lub przysiółków	Liczba wybudowanych ścieżek rekreacyjnych lub dydaktycznych lub miejsc służących turystyce lub liczba oznakowanych szlaków turystycznych lub obiektów historycznych lub przysiółków		
Małe możliwości i słaby stan wiedzy organizacji pozarządowych		Promocja obszaru i aktywizacja społeczna mieszkańców w tym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	2.2.1 Szkolenia, doradztwo, spotkania informacyjne dla instytucji, mieszkańców, pracowników i organów LGD	Liczba podmiotów którym udzielono indywidualnego doradztwa	Liczba osób które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD	
Brak aktywizacji osób bezrobotnych i osób starszych				Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD		
Ciągła potrzeba podnoszenia kwalifikacji				Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD		

Malejąca aktywność mieszkańców			2.2.2 Promowanie obszaru lub jego walorów poprzez kultywowanie lub odtwarzanie lub wsparcie lokalnej tradycji lub twórczości lub wydawanie opracowań lub publikacji lub promocja w Internecie lub spotkania lub imprezy promocyjne	Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych		
Niska jakość promocji turystycznej obszaru, słaby dostęp do informacji turystycznej				Liczba opracowanych publikacji promocyjnych lub liczba spotkań promujących obszar lub jego walory lub liczba imprez promocyjnych	Liczba osób zadowolonych ze spotkań przeprowadzonych przez LGD		
Słaba promocja obszaru				Liczba działań mających na celu promowanie lub kultywowanie lub odtwarzanie lub wsparcie lokalnej tradycji lub twórczości	Liczba osób objętych działaniami		
					Liczba projektów wykorzystujących lokalne zasoby: przyrodnicze, kulturowe, historyczne, turystyczne, produkty lokalne		
					Liczba projektów		

				Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej	skierowanych do następujących grup docelowych: przedsiębiorcy, grupy defaworyzowane (określone w LSR), młodzież, turyści i inne		
				Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy			
Niska świadomość ekologiczna mieszkańców		Dbałość o stan środowiska naturalnego i promowanie postaw proekologicznych oraz zachowanie i promocja dziedzictwa kulturowego	2.3.1 Kampanie lub akcje promujące działania proekologiczne lub zdrowotne	Liczba kampanii lub akcji lub działań proekologicznych lub zdrowotnych	Liczba osób objętych działaniami z zakresu dbałości o środowisko naturalne i ekologii		
Rosnące patologie społeczne (alkoholizm, narkomania)							
Dewastacja środowiska naturalnego Postępująca degradacja i erozja zabytków oraz kapliczek przydrożnych, zły stan cmentarzy				2.3.2 Ochrona lub rewitalizacja zabytków lub ich remonty lub konserwacja	Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji LSR	Wzrost liczby osób odwiedzających zabytki i obiekty	

V.3. Wykazanie zgodności celów z celami PROW i RLKS

Tak sformułowane cele Lokalnej Strategii Rozwoju są zgodne z celami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 tj.: poprawą konkurencyjności rolnictwa, zrównoważonym zarządzaniem zasobami naturalnymi i działaniami w dziedzinie klimatu oraz zrównoważonym rozwojem terytorialnym obszarów wiejskich.

Cele LSR są także zgodne z celami przekrojowymi, które realizuje PROW 2014-2020, a więc innowacyjnością, ochroną środowiska oraz działań z zakresu zachowań proekologicznych i OZE. Realizacja LSR pozwoli także na realizację celu szczegółowy 6B „Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich” w ramach priorytetu 6 „Wspieranie włączenia społecznego, ograniczenia ubóstwa i rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich”. Cele określone w Lokalnej Strategii Rozwoju będą w całości finansowane ze środków EFROW w ramach PROW 2014-2020.

Działania realizowane w ramach LSR będą skierowane do wszystkich grup docelowych wskazanych w dokumencie. Większość zaplanowanych działań będzie realizowana w formie konkursów co oznacza, że projekty będą realizowane indywidualnie przez beneficjentów innych niż LGD. Pomiar postępów realizacji LSR odbywać się będzie na podstawie danych statystycznych, dokumentacji oraz badań własnych LGD; jak również dokumentacji oraz sprawozdań beneficjentów

V.4. Przedstawienie celów z podziałem na źródła finansowania

LSR „MDiG” jest jedno funduszowa i wszystkie cele zaplanowane do realizacji są współfinansowane przez EFROW w ramach Programu Operacyjnego Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

V.5. Przedsięwzięcia realizowane w ramach RLKS

Tabele powyżej prezentują cele ogólne LSR, przypisane im cele szczegółowe oraz przedsięwzięcia wraz ze wskazaniem sposobu realizacji danego przedsięwzięcia oraz wskaźników na poziomie celów oraz przedsięwzięć ze wskazaniem ich wartości początkowych oraz docelowych wraz ze źródłem pomiaru.

Jak pokazuje tabela sformułowane dwa następujące cele ogólne

- 1. Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości, współpracy międzysektorowej i budowa różnorodności gospodarczej z wykorzystaniem potencjału obszaru i mieszkańców*
- 2. Inwestowanie w sferę społeczną zapewniającą rozwój mieszkańców, oraz promocję obszaru z poszanowaniem tradycji, dziedzictwa kulturowego, ekologii, rekreacji dla podnoszenia jakości życia mieszkańców*

W ramach realizacji celu ogólnego nr 1 zaplanowano realizację celu szczegółowego, który jest związany głównie ze wsparciem przedsiębiorców w tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy, oraz wsparcie działań innowacyjnych na których to brak (szczególnie w zakresie finansowo-merytorycznym) wielokrotnie zwracano uwagę zarówno podczas spotkań konsultacyjnych jak i w trakcie wypełniania ankiet.

Zaplanowano więc szereg działań zarówno szkoleniowych i doradczych a przede wszystkim wsparcie finansowe dla osób prowadzących własną firmę jak i tych, którzy taką działalność zamierzają dopiero rozpocząć, które dodatkowo mają wpłynąć na wzrost miejsc pracy. W ramach działań wskazano również na potrzebę wdrażania innowacji, która jak to zaznaczano niewątpliwie wpływa na poziom konkurencyjności przedsiębiorstw i podnoszenie rynku pracy na obszarze.

Drugim ważnym aspektem w ramach celu będzie podnoszenie kwalifikacji zawodowych mieszkańców LGD, w szczególności tych grup, które w strukturze bezrobotnych są najliczniejsze, tj. osoby młode do 30 roku życia a także osoby po 50 roku życia.

Diagnoza obszaru wskazywała również na bardzo niską różnorodność prowadzonej działalności gospodarczej, przy jednoczesnej chęci do zmian wykazywanej przez przedstawicieli lokalnej społeczności. Wspominano również o konieczności poszerzenia oferty chociażby w zakresie

zwiększenia bazy noclegowej czy liczby gospodarstw agroturystycznych, podyktowaną przez nowe wymagania stawiane przed lokalnym rynkiem. W odpowiedzi więc na te wyzwania zaplanowano działania zmierzające do zróżnicowania prowadzonej działalności gospodarczej, w szczególności dla osób zatrudnionych w rolnictwie, a zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą, oraz dla osób prowadzących działalność gospodarczą, a zamierzających zmienić lub poszerzyć branżę swojej działalności. Diagnoza obszaru, spotkania z mieszkańcami wskazują na wysoki potencjał obszaru. Ciągłe istnieją jednak obszary życia, w których zmiany są pożądane. Mieszkańcy często zwracają uwagę na problemy z infrastrukturą techniczną (w szczególności w zakresie dróg, chodników, parkingów, mostów) zarówno w kontekście modernizacji czy budowy jej elementów jak i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa. Dużym problemem jak i wyzwaniem w obecnych czasach na terenie obszaru jest kwestia uzależnień, wynikająca przede wszystkim z braku działań prewencyjnych w tym zakresie jak i braku ofert spędzania czasu wolnego w szczególności dla dzieci i młodzieży i osób starszych. Jako przyczynę tych braków wskazywano również niewystarczającą ilość obiektów kulturalnych, infrastruktury oświatowej, słabo rozwiniętą infrastrukturę sportową, rekreacyjną i społeczną.

Oprócz tego zwracano uwagę na niewykorzystanie potencjału turystycznego i walorów obszaru tj., na niedostateczną ilość infrastruktury rekreacyjno-turystycznej i słaby dostęp do informacji turystycznej jak również na ciągle zbyt małe zainteresowanie dziedzictwem charakterystycznym dla regionu. Istotnym z punktu widzenia mieszkańców są kwestie związane z ekologią, a także funkcjonowanie organizacji pozarządowych, które mają istotne znaczenia dla funkcjonowania obszaru, jednak często brakuje im wiedzy oraz zasobów do bardziej efektywnej realizacji swoich zadań statutowych

Na podstawie powyższych sformułowano szereg działań, mających na celu podniesienie jakości życia mieszkańców. Wśród celów szczegółowych w ramach celu ogólnego nr 2 znalazły się:

- 1. Poprawa stanu infrastruktury kulturalnej, społecznej, edukacyjnej, rekreacyjno-turystycznej dla poprawy życia mieszkańców*
- 2. Promocja obszaru i aktywizacja społeczna mieszkańców w tym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym*
- 3. Dbłość o stan środowiska naturalnego i promowanie postaw proekologicznych, oraz zachowanie i promocja dziedzictwa kulturowego*

Działania zaplanowane w ramach powyższych celów w większości będą miały charakter inwestycyjny.

V.6. Specyfika wskaźników i źródeł finansowania

Cele ogólne i szczegółowe sformułowane w LSR wynikają z przeprowadzonej diagnozy obszaru, spełniają kryteria SMART, mają wskaźniki, jednostkę miary, skale wartości, planowane rzetelnie i racjonalnie, są możliwe do wykonania, choć założone jest ryzyko. Wskaźniki określone są w czasie i stanowią miarę osiągnięcia nakreślonych celów i kierunków rozwoju obszaru LGD „MDiG”.

Mierniki wskaźników docelowych wynikają z ilości zgłaszanych do realizacji projektów w „kartach pomysłów”, które mieszkańcy LGD „MDiG” zgłosili w trakcie spotkań i konsultacji, lub przesyłali do biura LGD. Pozostałe mierniki wskaźników określone zostały na podstawie szacunkowych danych w oparciu o analizę GUS i innych danych ogólnodostępnych i informacji podawanych z przebiegu organizowanych imprez, spotkań, itp.

Wskaźniki produktu wyjściowe opisane są na poziomie „0”. Wykorzystano większość wskaźników PROW rekomendowanych w „Podręczniku”. Wskaźniki są proste i zrozumiałe dla potencjalnych beneficjentów. Dane na poziomie wskaźników produktu będą znajdowały się w sprawozdaniach beneficjentów oraz dokumentacji LGD (w tym zdjęcia)

Wskaźniki rezultatu jako „wzrost” będą badane przez beneficjentów, którzy w swoich projektach określają sposób i metodę pomiaru wskaźnika, oraz zdeklarują, że po zrealizowanym projekcie dokonają pomiaru w celu potwierdzenia osiągnięcia założonego rezultatu. Wskaźniki określone jako „Liczba” będą w podobny sposób deklarowane przez wykonawcę wraz z podaniem wiarygodnego sposobu pomiaru. Obowiązkiem beneficjenta projektu będzie wykonanie pomiaru po zakończeniu realizacji operacji i powiadomienie LGD o ich wynikach.

Wskaźniki oddziaływania założone w LSR będą mierzone na podstawie ogólnodostępnych danych w bankach danych statystycznych Głównego Urzędu statystycznego.

Wszystkie wskaźniki będą systematycznie monitorowane. Dokumentacja z monitoringu będzie archiwizowana w biurze LGD i będzie dostępna dla ewaluatorów i kontroli.

V.7. Sposób i częstotliwość dokonywania pomiaru

Monitoring osiągania wskaźników odbywać się będzie na bieżąco, w sposób ciągły i systematyczny na podstawie danych o zrealizowanych i rozliczonych projektach, prowadzonych przez biuro LGD. Planowana ewaluacja LSR dokonywana będzie co dwa lata, pierwsza w 2018 r. Wyniki ewaluacji mogą wpłynąć na aktualizację LSR oraz innych dokumentów (procedury, regulaminy)

V.8. Stan docelowy wskaźnika

Stan początkowy wskaźników określono jako wartość **0**. Zaś stan docelowy wskaźników został określony skrupulatnie i rzetelnie na podstawie własnych badań, trendu danych statystycznych ogólnodostępnych, oraz analiza z propozycji złożonych w trakcie konsultacji i spotkań, oraz na kartach pomysłów i ankietach problemów i potrzeb. Wzięto również pod uwagę wiedzę i doświadczenia nabyte w okresie aplikacyjnym PROW 2007-2013. W okresie wdrażania LSR przewiduje się trzy kluczowe momenty; 2018rok IV kwartał, 2020rok IV kwartał i 2024 rok, gdzie zostanie dokonana ewaluacja i ocena wdrażania LSR, stan realizacji zaplanowanych wskaźników.

Rozdział VI Sposób wyboru i oceny operacji, ustanawianie kryteriów wyboru

VI.1. Ogólna charakterystyka przyjętych rozwiązań formalno-instytucjonalnych

W ramach LSR realizowane będą operacje indywidualnie w ramach wniosków składanych przez beneficjentów innych niż LGD oraz projekty grantowe.

Procedury wyboru operacji zostały najpierw przygotowane przez członków Rady i pracowników biura, następnie konsultowane i na Walnym Zebraniu Członków ostatecznie zmodyfikowane i zatwierdzone. Po ich akceptacji upublicznione na stronie internetowej LGD „MDiG”.

Odpowiednie procedury mają przede wszystkim na celu efektywną i przejrzystą alokację przyznanych środków finansowych na realizację LSR. Powstałe procedury mają nie tylko przyczynić się do sprawnej realizacji LSR, ale także zagwarantować, że cały proces decyzyjny jest niedyskryminujący, przejrzysty i pozwalający uniknąć ryzyka wystąpienia konfliktu interesu.

W tym celu w procedurach LGD uwzględniono następujące kwestie:

- a.) zasady określające zachowanie odpowiedniego parytetu w poszczególnych głosowaniach,
- b.) przejrzysty podział zadań i zakres odpowiedzialności organów LGD,
- c.) zapewnienie stosowania w naborze tych samych kryteriów wyboru,
- d.) organizację naborów przy uwzględnieniu wymogów prawa (czas trwania naboru, miejsce składania wniosków itp.),
- e.) sposoby oceny zgodności operacji z LSR i wyboru operacji do dofinansowania,

- f.) zasady w zakresie określenia kwot wsparcia,
- g.) zasady ustalenia kworum i systemu głosowania,
- h.) sposoby informowania o wynikach oceny i możliwości wniesienia protestu,
- i.) publikowania protokołów

LGD „MDiG” opracowało następujący zestaw procedur:

- Procedura wyboru operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD zawierająca m.in. ;
  - sposób organizacji naborów,
  - sposób przyjmowania wniosków o dofinansowanie operacji,
  - zasady oceny zgodności operacji z LSR i zakresem tematycznym oraz wyboru do finansowania,
  - zasady ustalania kwoty wsparcia,
  - opis sposobu informowania o wynikach oceny,
  - regulacje zapewniające stosowanie tych samych kryteriów wyboru w trakcie trwania naboru,
  - Kryteria Wyboru Operacji wraz z zasadami oceniania,
  - zasady wniesienia i rozpatrywania protestu,
- Procedura wyboru Projektów Grantowych zawierająca regulacje takie jak w/w oraz dodatkowo:
  - prawo wniesienia odwołania od decyzji Rady,
  - zasady wykonania zadań przez grantobiorców,
  - zasady rozliczania realizacji zadań przez grantobiorców,
  - zasady sprawozdawczości z realizacji zadań przez grantobiorców,
  - zasady monitoringu i kontroli PG;
- Procedura zmiany kryteriów wyboru operacji,
- Procedura wyłączenia członka Rady z udziału w wyborze operacji w razie zaistnienia okoliczności podważających bezstronność w procesie oceny,

Rada dokonuje oceny zgodności operacji z LSR w oparciu o ustaloną procedurę oraz z zastosowaniem kryteriów wyboru operacji, określających priorytety LGD wynikające z przeprowadzonej diagnozy oraz analizy SWOT obszaru. Procedura przeprowadzania głosowania zawarta jest w regulaminie Rady.

Wymienione powyżej propozycje procedur były przygotowane przez członków Rady i pracowników biura LGD, a następnie konsultowane i uchwalone na Walnym Zebraniu Członków w dniu 28.12.2015r, po ich akceptacji upubliczniane na stronie internetowej LGD.

VI.2. Ustanawianie i zmiana kryteriów wyboru

Kryteria wyboru operacji zostały sformułowane podczas spotkania grupy roboczej na podstawie diagnozy i analizy SWOT. Ostateczną formę kryteriom nadano po przeprowadzeniu konsultacji społecznych i spotkania roboczego w dniu 22.12.2015r. Następnie zostały poddane dyskusji na Walnym Zebraniu Członków Stowarzyszenia LGD „MDiG”, gdzie zostały przyjęte. Odpowiedni zestaw kryteriów wyboru umożliwi skoncentrowanie się na działaniach, które w największym stopniu pozwolą osiągnąć założone w strategii cele oraz przyczyniają się do bezpośredniego osiągnięcia wskaźników produktu na poziomie przedsięwzięć oraz wskaźników rezultatu na poziomie celów szczegółowych. Preferowane będą te operacje, które najlepiej wpisują się w problemy obszaru wynikające z diagnozy obszaru oraz wskazujące na metody niwelowania tych problemów, w szczególności w odniesieniu do grup de faworyzowanych zdefiniowanych na obszarze LGD. Opracowane i przyjęte kryteria w LSR są spójne i adekwatne do przyjętej diagnozy. Co zostało uwzględnione w kartach oceny projektu poprzez zwiększenie punktacji za działania które realizują cele i wskaźniki. W kartach oceny projektu będzie również premiowane; innowacyjność , działania skierowane do grup de faworyzowanych, związane z ochroną środowiska, poprawą klimatu, wykorzystujące lokalne zasoby dziedzictwa, historycznego, kulturowego lub przyrodniczego. Na etapie realizacji działań w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju może wystąpić konieczność zmiany lokalnych kryteriów wyboru. Wszelkich zmian kryteriów LGD będzie dokonywać w wyniku prowadzonych działań monitorujących i ewaluacyjnych. Jeśli okaże się, że kryteria są nieefektywne, sprawiają trudności ocenianym lub / i wnioskodawcom zostaną zmienione. Projekt zmian zostanie

opracowany przez zespół roboczy ds. LSR, w skład którego wchodzi członkowie Zarządu i pracownicy Biura LGD, a następnie poddany konsultacjom społecznym trwające od 7 do 14 dni. Konsultacje będą w formie co najmniej jednego spotkania konsultacyjnego oraz poprzez konsultacje online za pomocą formularza konsultacyjnego. Zgłoszone uwagi do kryteriów zostaną przeanalizowane pod kątem przyjęcia lub odrzucenia wraz z uzasadnieniem przez zespół roboczy w terminie maksymalnie 14 dni od zakończenia konsultacji. Ostateczną wersję kryteriów zatwierdzi Zarząd LGD „MDiG”. Następnie w ciągu 7 dni od zatwierdzenia zmiany kryteriów zostaną zgłoszone do Samorządu Województwa do akceptacji.

VI.3. Innowacyjność w kryteriach wyboru

Kryteria wyboru operacji zarówno grantowych jak i pozostałych uwzględniają m.in. ocenę wniosku pod kątem innowacyjności. W celu doprecyzowania tego aspektu oceny zdefiniowano pojęcie innowacyjności, które oznacza wprowadzanie nowego lub znacząco udoskonalonego produktu (wyrobu lub usługi), nowego procesu, nowej metody organizacji lub nowej metody marketingowej na poziomie co najmniej gminy. Innowacyjność będzie rozumiana także jako nietypowe, niestandardowe wykorzystanie czy promocja lokalnych zasobów (przyrodniczych, kulturowych, w tym związanych z lokalnym dziedzictwem kulinarnym, tradycjami rzemieślniczymi, lokalnymi opowieściami i legendami, wydarzeniami historycznymi bądź wybitnymi postaciami związanymi z danym obszarem poprzez miejsce urodzenia czy pobytu) na poziomie co najmniej gminy. Zaproponowana punktacja według tego kryterium to:

0 pkt – w przypadku gdy działanie nie posiada innowacyjnego charakteru

1 pkt – w przypadku gdy działanie posiada innowacyjny charakter dla obszaru jednej gminy

2 pkt – w przypadku gdy działanie posiada charakter innowacyjny dla całości obszaru LGD „MDiG”

Przyjęto ze minimalnym wymaganiem zaistnienia innowacyjności jest aby produkt, proces, metoda marketingowa, lub metoda organizacyjna były nowe, lub znacząco udoskonalone dla obszar LGD, a co najmniej dla jednej gminy. Każdy z członków Rady będzie miał za zadanie ocenić czy dany wniosek ma charakter innowacyjny czy też nie. W tym celu na karcie oceny przyzna 0 lub 2 punkt w ramach oceny kryterium innowacyjności.

VI.4. Realizacja projektów grantowych, operacji własnych

1-LGD „MDiG” planuje realizację Projektów grantowych w trzech zakresach tematycznych, o wartości do 300 000 tysięcy złotych każdy. Operacje realizowane w ramach Projektów Grantowych mieszczą się w granicach: - 5.000 - 50.000 zł. Uprawnionymi do ubiegania się o wsparcie w ramach projektów grantowych są osoby fizyczne; osoby prawne; jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną; jednostki sektora finansów publicznych. Grantobiorcy nie mogą prowadzić działalności gospodarczej. Poziom dofinansowania dla projektów grantowych wynosi do 100%, jednak w kryteriach Wyboru Grantów przewidziano punkt dla beneficjenta, który założy wniesienie wkładu własnego, jego wysokość zależy jednak od woli wnioskodawcy. Planowane do osiągnięcia wskaźniki produktu i rezultatu realizacji projektów grantowych przedstawia szczegółowo Plan działania stanowiący załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. Projekty te będą realizowane w następujących kierunkach tematycznych;

1. Wsparcie działań i kultywowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego
2. Infrastruktura turystyczna, rekreacyjna i ekologiczna
3. Promocja obszaru – działania i publikacje

Celem głównym Projektów Grantowych ma być cel ogólny II - *Inwestowanie w sferę społeczną zapewniającą rozwój mieszkańców, oraz promocję obszaru z poszanowaniem tradycji, dziedzictwa*

kulturowego, ekologii, rekreacji dla podnoszenia jakości życia mieszkańców , co przełoży się na wzrost i ugruntowanie kapitału społecznego na obszarze LGD.

2-LGD „MDiG” w ramach LSR realizować będzie dwie operacje własne polegające na;

1. Przygotowanie i przeprowadzenie imprezy pod nazwą *„Jarmark między Dalinem i Gościbią”*. Jarmark ten będzie szeroką i konkretną promocją gdzie zaprezentowany będzie dorobek kulturowy mieszkańców, walory turystyczne, przyrodnicze, tradycyjne zawody, oraz trendy i kierunki współczesnej przedsiębiorczości obszaru LGD „MDiG”. W drugiej części operacji zostanie przygotowany film pokazujący walory obszaru LGD „MDiG”, a przede wszystkim zwyczaje i tradycyjne zawody prezentowane przez mieszkańców. W ramach realizacji tego działania zostaną włączone osoby z grup de faworyzowanych (twórczość, rzemiosło, prace, działalność osób z grup de faworyzowanych). Parametry tych działań zostaną określone przed przystąpieniem do realizacji po dokładnej analizie zasobów.

2. Zebranie materiałów - opisów i zdjęć, ich opracowanie i wydanie w formie albumu przedstawiającego walory turystyczne, przyrodnicze, kulturowe, rzemieślnicze i prezentujące najbardziej zasłużone instytucje społeczne z całego obszaru LGD „MDiG”. Format ilość stron, założenia techniczne albumu, oraz ilość produktów w nim opisanych zostanie ustalona przed przystąpieniem do realizacji operacji. Parametry tych działań zostaną określone przed przystąpieniem do realizacji po dokładnej analizie zasobów.

Wartość maksymalna każdej operacji własnej wyniesie 50 tysięcy złotych. Obydwie operacje realizować będą cel ogólny II - *Inwestowanie w sferę społeczną zapewniającą rozwój mieszkańców, oraz promocję obszaru z poszanowaniem tradycji, dziedzictwa kulturowego, ekologii, rekreacji dla podnoszenia jakości życia mieszkańców*, co w dużym stopniu wzmocni działania grup i stowarzyszeń społecznych, a zarazem ukaże w pełnej krasie obszar LGD „MDiG”

Projekty grantowe, oraz operacje własne będą realizować następujące cele szczegółowe;

1. *Poprawa stanu infrastruktury kulturalnej, społecznej, edukacyjnej, rekreacyjno-turystycznej dla poprawy życia mieszkańców*
2. *Promocja obszaru i aktywizacja społeczna mieszkańców w tym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym*
3. *Dbłość o stan środowiska naturalnego i promowanie postaw proekologicznych, oraz zachowanie i promocja dziedzictwa kulturowego*

Zakres realizacji Projektów Grantowych i operacji własnych obejmuje:

- a) Działania wzmacniające aktywność lokalnej społeczności,
- b) Zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu,
- c) Wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych,
- d) Podniesienie poziomu wiedzy z zakresu możliwości aplikowania o środki na Projekty Grantowe,
- e) Rozwój ofert turystycznych w regionie.
- f) Dbłość o środowisko naturalne i promowanie postaw proekologicznych

LGD „MDiG” będzie realizować sama projekty własne pod warunkiem, że żaden podmiot z terenu LGD nie wyrazi sprzeciwionej woli realizacji tych przedsięwzięć poprzez złożenie aplikacji.

VI.5. Wysokość wsparcia na rozpoczęcie działalności gospodarczej

Wysokość wsparcia przyznawanego na rozpoczęcie działalności gospodarczej, ustalono na poziomie kwoty maksymalnie **90 000** zł. Na podstawie analizy SWOT Rada LGD będzie premiować projekty angażujące, skierowane do grup de faworyzowanych. Kwota przyznawana na rozpoczęcie działalności

gospodarczej będzie kwota stałą, a opracowany przez wnioskodawcę biznesplan będzie musiał być uzasadniony ekonomicznie.

Ustalenie kwoty wsparcia na realizację operacji odbywa się z uwzględnieniem określonych w ogłoszeniu o naborze:

Zasady ustalania wysokości wsparcia na realizację operacji

Ustalenie kwoty wsparcia na realizację operacji odbywa się z uwzględnieniem określonych w ogłoszeniu o naborze:

- intensywności pomocy przewidzianej dla danej grupy Wnioskodawców,
- maksymalnej kwoty pomocy przewidzianej dla danego typu operacji lub rodzaju działalności gospodarczej,
- wartości premii przewidzianej dla danego typu operacji lub rodzaju działalności gospodarczej.

1. Rada ustala kwotę wsparcia dla każdej z operacji poprzez porównanie sumy kosztów kwalifikowalnych operacji z wartościami określonymi w pkt VII.8.2., weryfikację kosztów kwalifikowalnych operacji i ewentualne wyłączenie kosztów uznanych za niekwalifikowalne oraz zastosowanie odpowiednich zmniejszeń w taki sposób, by kwota udzielonego wsparcia:
  - nie przekraczała maksymalnej kwoty pomocy dla danego typu operacji lub rodzaju działalności gospodarczej określonej w LSR a podanej w ogłoszeniu o naborze,
  - nie przekraczała kwoty pomocy określonej przez Wnioskodawcę we wniosku,
  - nie przekraczała maksymalnej kwoty pomocy określonej w rozporządzeniu o wdrażaniu LSR
  - nie przekraczała dostępnego dla Wnioskodawcy limitu pomocy określonego w rozporządzeniu o wdrażaniu LSR i obowiązującego limitu pomocy deminimis.
2. Jeśli dla danego typu operacji lub rodzaju działalności gospodarczej obowiązuje obniżona intensywność pomocy w stosunku do intensywności określonej w rozporządzeniu o wdrażaniu LSR lub obniżona maksymalna stawka pomocy w stosunku do stawek określonych w rozporządzeniu o wdrażaniu LSR, kwotę wsparcia dla danej operacji stanowi iloczyn wartości intensywności pomocy oraz sumy kosztów kwalifikowalnych operacji. Jeżeli tak ustalona wartość przekracza maksymalną kwotę pomocy określoną w rozporządzeniu o wdrażaniu LSR, limity pomocy dostępne dla Wnioskodawcy lub wnioskowaną kwotę pomocy, Rada dokonuje odpowiedniego zmniejszenia kwoty wsparcia. Rada dokonuje ponadto zmniejszenia kwoty wsparcia w przypadku, gdy obowiązująca obniżona maksymalna stawka pomocy w stosunku do stawek określonych w rozporządzeniu o wdrażaniu LSR jest wyższa niż kwota wsparcia dla danej operacji obliczona w sposób określony powyżej.
3. Ustalanie wysokości premii polega na sprawdzeniu, czy wnioskowana kwota premii jest równa lub wyższa od kwoty premii obowiązującej dla danego typu operacji lub rodzaju działalności gospodarczej. Jeżeli wnioskowana kwota premii jest wyższa niż obowiązująca, Rada dokonuje zmniejszenia kwoty premii. Jeżeli wnioskowana kwota premii jest niższa niż obowiązująca, operacja uznawana jest za niezgodną z LSR i nie jest wybrana do finansowania.
4. W przypadku, gdy Rada uzna, że dany koszt zaplanowany do poniesienia w ramach realizacji operacji jest nie kwalifikowalny, może zweryfikować koszty kwalifikowalne operacji poprzez zmniejszenie kwoty pomocy.
5. W celu ustalenia kwoty wsparcia, Przewodniczący Rady może wyznaczyć spośród członków Rady zespół lub zespoły, które dokonają analizy kwoty wsparcia podanej we wniosku zgodnie z powyższymi postanowieniami.
6. Obliczona przez członków zespołu/zespołów kwota należnego wsparcia dotycząca każdej z operacji, poddawana jest pod głosowanie pozostałych członków Rady. Kwotę wsparcia obliczoną przez zespół/zespoły uważa się za należną, jeżeli zwykła większość głosujących członków Rady opowie się za jej zatwierdzeniem.

7. W przypadku, gdy ustalona przez zespół/zespoły kwota wsparcia nie została zatwierdzona, ustaloną kwotę weryfikuje Przewodniczący Rady, po czym tak zweryfikowaną kwotę wsparcia poddaje się ponownie pod głosowanie. Pkt VII.8.8. zd. 2 stosuje się odpowiednio.
8. Czynność ustalania kwoty wsparcia i wysokości premii, w tym wyniki głosowania, odnotowuje się w protokole z oceny i wyboru operacji.

W ramach wdrażania LSR przewidują się następujące kwoty wsparcia (ustalone kwoty, wynikają z przeprowadzonych konsultacji społecznych z mieszkańcami):

- Dla osób podejmujących działalność gospodarczą- **90** tys. zł.
- Dla rozwijających działalność gospodarczą kwota wsparcia maksymalnie **200** tys. na utworzenie jednego miejsca pracy.
- Dla rozwijających działalność gospodarczą działaniami innowacyjnymi kwota wsparcia wynosi maksymalnie **200** tys.

Pierwotny budżet LSR na wspieranie podejmowania i rozwoju działalności gospodarczej, którego wynikiem będzie utworzenie przynajmniej **27** miejsc pracy wynosi 812 500 Euro. W wyniku otrzymania dodatkowych środków w wysokości 172 500 Euro, zostanie utworzonych dodatkowych 7 miejsc pracy. Z dodatkowymi środkami jakie LGD otrzymało w ramach bonusu budżet ten wzrośnie do kwoty 985 000 Euro, a łącznym wynikiem będzie utworzenie przynajmniej 34 miejsc pracy. W styczniu 2020 roku LGD „MDiG” otrzymało kolejny bonus w wysokości 172 500 Euro, które zgodnie z zaleceniem przeznacza się po połowie na działalność gospodarczą i działania społeczne. Dzięki temu budżet na działania związane z działalnością gospodarczą wzrasta do 1 071 250 Euro, a wynikiem będzie utworzenie przynajmniej 38 miejsc pracy. Kolejne dodatkowe środki, o jakie mogła ubiegać się LGD zwiększyły środki na działania związane z przedsiębiorczością do kwoty 1 222 553,11 Euro, czego wynikiem będzie utworzenie 45 miejsc pracy.

- Beneficjenci inni niż przedsiębiorcy w konkursach poza grantami mogą otrzymać maksymalnie 100% dofinansowania 500 tys. zł (500 tys. zł na cały okres dla jednego beneficjenta).
- Beneficjenci inni niż przedsiębiorcy w konkursach grantowych mogą otrzymać do 100% dofinansowania.
- Zgodnie z rozporządzeniem - beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych w konkursach mogą otrzymać do 63,63% dofinansowania (nie dotyczy projektów grantowych).
- W trakcie spotkań i konsultacji, w składanych propozycjach, w trakcie rozmów z członkami LGD sugerowano obniżenie wysokości wsparcia za stworzone miejsca pracy dla:
  - nowozakładanej działalności gospodarczej - 90 tysięcy PLN
  - rozwijających działalność gospodarczą – maksymalnie 200 tysięcy PLN za jedno miejsce pracy
  - rozwijających działalność gospodarczą z zastosowaniem innowacji – maksymalnie 200 tysięcy PLN za jedno miejsce pracy
 Powyższe propozycje uzyskały akceptację i zostały zawarte w LSR.

Z otrzymanego w styczniu 2020 roku drugiego już bonusu finansowego w wysokości 172 500 Euro, LGD nasze zgodnie z zasadą przeznacza z kwoty 172 500 euro połowę na działania społeczne i drugą połowę na działania związane z działalnością gospodarczą. Wobec powyższego przeprowadzono konsultacje społeczne, gdzie mieszkańcy mieli możliwość włączenia się w formułowanie zmian w LSR, a co za tym idzie składania propozycji zmian i wykorzystania nowych środków. Z informacji jakie otrzymaliśmy w ramach przedmiotowych konsultacji wynika iż, jest duże zainteresowanie dostępnością środków przez organizacje społeczne i związki wyznaniowe na realizację przedsięwzięć już wpisanych w LSR. Wobec powyższego postanowiono ograniczyć projekty grantowe, które stanowią duży problem w ich realizacji dla Grantobiorców i bardzo duże ryzyko dla LGD (np. wycofanie się Grantobiorcy z realizacji), oraz oczekiwanie na większe kwoty wsparcia przez

potencjalnych beneficjentów. W trakcie kolejnych konsultacji zwrócono również uwagę o możliwości a zarazem konieczność wykorzystania dodatkowych 5% środków na realizację projektów współpracy. W złożonych propozycjach podkreślono aby dodatkowe 5% środków wykorzystać na działania związane kultywowaniem dziedzictwa kulturowego, oraz rekreacją i turystyką w tym szczególnie z turystyką rowerową, która wzbogaci między innymi region w który wpisuje się nasze LGD.

Rozdział VII Plan działania

Przyjęty Plan działania ściśle powiązany jest z logiką realizacji LSR opisany w rozdziale V przez założone w LSR cele ogólne, cele szczegółowe, przedsięwzięcia i przypisane do nich wskaźniki, oraz z zaprojektowanym budżetem. Realizacja działań opisana w LSR została zaplanowana na trzy etapy; 1-etap 2016-2018, 2-etap 2019-2021 i 3-etap 2022-2024. Harmonogram opracowano z zachowaniem zasady minimalizacji zagrożeń mających potencjalny wpływ na jego wykonalność. Przyjęte wskaźniki opierają się o krytyczną analizę możliwości finansowych i instytucjonalnych potencjalnych beneficjentów, czas trwania realizacji zaplanowanych przedsięwzięć, przewidują możliwe do osiągnięcia przepływy finansowe, biorą pod uwagę stan wdrożenia poszczególnych instrumentów finansowych, a także czas trwania procedur przewidzianych w tych dokumentach.

Plan działania przedstawiony został w formie tabeli - **załącznik nr 3**. Tabela ta obrazuje stopień realizacji poszczególnych celów szczegółowych, przedsięwzięć, przypisanych wskaźników i przedstawia harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji każdego typu przedsięwzięcia przypisanego poszczególnym celom szczegółowym. W ramach tego harmonogramu określone zostały planowane poziomy osiągnięcia poszczególnych wskaźników produktu w przedziałach czasowych oraz planowane wydatkowanie kwot przypadających na poszczególne typy przedsięwzięć. W ramach realizacji wskaźników wyłącza się działania, które będą realizowane z „Odnowy Wsi”, finansowanej przez Marszałka Województwa, a realizowane przez samorządy Gmin.

Projekty współpracy

W poprzednim okresie aplikacji 2007-2013 LGD „MDiG” zrealizowało dwa projekty współpracy które zrealizowano w partnerstwie trzech LGD. Pierwszy projekt pod nazwą „Portal Ziemi Myślenickiej”. Drugi projekt pod nazwą „Smaki Ziemi Myślenickiej” który koordynowało LGD „MDiG”. Obydwa projekty zostały zrealizowane w całości z dużym efektem i uznaniem społecznym przez jego odbiorców.

W ramach realizacji LSR w okresie 2014-2020 LGD „MDiG” będzie realizować trzy projekty współpracy, w tym;

1 Projekt zagraniczny którego celem będzie wymiana doświadczeń z dziedziny przedsiębiorczości **Cel ogólny .I.-*Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości, współpracy międzysektorowej i budowa różnorodności gospodarczej z wykorzystaniem potencjału obszaru i mieszkańców i cel ogólny .II.-Inwestowanie w sferę społeczną zapewniającą rozwój mieszkańców, oraz promocję obszaru z poszanowaniem tradycji, dziedzictwa kulturowego, ekologii, rekreacji dla podnoszenia jakości życia mieszkańców.*** Projekt **ma** na celu wymianę doświadczeń związanych z tradycjami kulturowymi, w tym zanikającymi zawodami, kulinariami i turystyką obszarów objętych projektem współpracy. Planowany koszt projektu po stronie LGD „MDiG” to około 17 500 Euro.

2 Projekt współpracy - krajowy promujący obszar LGD „MDiG” w innych regionach Polski, oraz wymiana doświadczeń w dziedzinie promocji, kulinariów, turystyki, i walorów dziedzictwa

kulturowego. Projekt zakłada promowanie i kultywowanie walorów turystycznych, kulinarnych i kulturowych na obszarze LGD biorących udział w projekcie. **Cel ogólny .II.-Inwestowanie w sferę społeczną zapewniającą rozwój mieszkańców, oraz promocję obszaru z poszanowaniem tradycji, dziedzictwa kulturowego, ekologii, rekreacji dla podnoszenia jakości życia mieszkańców.** W związku ze zmniejszaniem się pandemii Covid 19 zwiększamy kwotę przeznaczoną na realizację tego projektu współpracy gdyż propozycja jego realizacji cieszy się dużym zainteresowaniem. Przewidywany koszt to około 20 000 Euro.

3 Projekt współpracy - krajowy polegający na budowie infrastruktury turystycznej, oraz na promocji obszaru i jego walorów dla obszarów LGD realizujących projekt współpracy. **Cel ogólny .II.-Inwestowanie w sferę społeczną zapewniającą rozwój mieszkańców, oraz promocję obszaru z poszanowaniem tradycji, dziedzictwa kulturowego, ekologii, rekreacji dla podnoszenia jakości życia mieszkańców.** Przewidywana wartość projektu to około 154 000, Euro. Poprzednio zakładano, iż w ramach realizacji tego projektu zostaną zrealizowane działania promocyjne. Obecnie zwiększamy kwotę i zakładamy realizację działań promocyjnych oraz dodatkowo realizację minimum 4 wskaźników produktu polegających na budowie minimum czterech przystani rowerowych.

Rozdział VIII. Budżet LSR

VIII.1. Ogólna charakterystyka budżetu

Po przeprowadzonych konsultacjach i wnikliwej analizie stanu realizacji LSR Stowarzyszenie LGD „Między Dalinem i Gościbią” podjęło decyzję o wprowadzeniu zmian w LSR dotyczących rozdysponowania dodatkowych środków na działania poniżej określone. Przyjęcie takowej decyzji podyktowane jest dużym zainteresowaniem i oczekiwaniem społecznym co wynika z szerokich konsultacji społecznych przeprowadzonych i trwających do 29 czerwca 2021r, oraz oczekiwań potencjalnych beneficjentów.

Wobec powyższego Stowarzyszenie LGD „MDiG” zwiększa środki finansowe w wysokości 388 000 Euro na wsparcie realizacji operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na operacje dotyczące podejmowania nowej działalności i działania społeczne, oraz o zwiększenie budżetu na funkcjonowanie w wysokości 46 560 Euro.

Uzasadniamy iż w związku z możliwością ubiegania się przez nasze LGD „MDiG” o zwiększone środki finansowe na działanie 19.2 i 19.4, przeprowadzono rozeznanie zapotrzebowania mieszkańców, oraz szerokie konsultacje społeczne. Prowadząc przedmiotowe konsultacje i zbierając propozycje zwiększenia wskaźników, oraz środków na poszczególne działania realizujące naszą LSR należy stwierdzić iż największe oczekiwanie mieszkańców, instytucji i organizacji na naszym obszarze to:

- Działania związane z inwestowaniem w sferę gospodarczą poprzez podejmowanie nowej działalności gospodarczej. Zainteresowanie środkami na działania związane z działalnością gospodarczą były przekazywane na spotkaniach informacyjno-szkoleniowych prowadzonych przez biuro LGD, były również zgłaszane w trakcie prowadzonego doradztwa w biurze LGD, oraz dużą liczbą zapytań telefonicznych w których rozmówcy okazywali swoje zainteresowanie środkami na podjęcie działalności gospodarczej. Istotnym argumentem było również kilkarotnie wyższe zainteresowanie podjęciem nowej działalności niż rozwojem istniejącej, co pokazały kolejne nabory na te działania.

Dodatkowo należy stwierdzić iż to działanie wspiera nasze grupy de faworyzowane zwłaszcza osoby do 30 roku życia, które chcą realizować się przez prowadzenie własnej działalności gospodarczej

- Działania związane z inwestowaniem w infrastrukturę turystyczną i rekreacyjną poprzez tworzenie nowych lub modernizację istniejących obiektów. Jak wynika z analizy obszaru LGD „MDiG” teren nasz jest bardzo atrakcyjny turystycznie. Biorąc pod uwagę małą odległość od Krakowa, Śląska i okolicznych miast powiatowych w tym mieszkańców gminy Myślenice i Sułkowic na obszarze naszym mocno rozwinęła się turystyka weekendowa. Aby rozwijać i utrwalać to działanie należy rozbudowywać infrastrukturę turystyczną i rekreacyjną. Takowe zapotrzebowanie było szeroko składane w oczekiwaniach społecznych na szkoleniach, spotkaniach, propozycjach i zapytaniach telefonicznych i w samych konsultacjach społecznych.

- Działania związane z promocją obszaru poprzez organizację imprez i wydawanie publikacji, oraz działania mające na celu promowanie lub kultywowanie, lub odtwarzania, lub wsparcie lokalnej tradycji, lub twórczości. Aby tworzyć bazę turystyczną i rekreacyjną konkurencyjną dla innych obszarów należy zwiększać wartość kulturowo historyczną obszaru poprzez odnowę zabytków, inwestowanie w sferę promowania, kultywowania, odtwarzania i wspierania lokalnej tradycji i twórczości. Działania te są podkreślane na każdym spotkaniu szkoleniowym informacyjnym jak również zostały szeroko uwypuklone w czasie prowadzonych konsultacji społecznych.

W związku z pismem z UMWM dot. dostępności środków w walucie Euro, które powstały w związku z wprowadzeniem przelicznika Euro po jego realnym kursie, Zarząd LGD „MDiG” przeprowadził szerokie konsultacje społeczne na swoim obszarze. W wyniku tych działań rozeznano oczekiwania i zapotrzebowanie mieszkańców obszaru LGD „MDiG” między innymi poprzez zebrane fiszki, propozycje projektów i oczekiwania mieszkańców wyrażonych podczas spotkania konsultacyjnego na ich podsumowaniu. W oparciu o zebrany materiał Zarząd LGD wnikliwie przeanalizował stan realizacji LSR w tym realizację wskaźników. Wobec powyższego Stowarzyszenie nasze podjęło decyzję o wprowadzeniu zmian w LSR dotyczących rozdysponowania dostępnych wolnych środków z przedsięwzięć, których wskaźniki zostały już zrealizowane w całości na działania, gdzie jeszcze wskaźniki są nie zrealizowane. Nadmieniamy iż działania związane z doposażeniem organizacji na naszym obszarze cieszą się bardzo dużym zainteresowaniem, ale z powodu zbyt małych środków dostępnych na to działanie nie mogły być dotąd zrealizowane w zakładanej wysokości, głównie z powodu zbyt wysokich cen towarów i usług, oraz z powodu za małej kwoty na ich realizację w ramach projektów grantowych czy też dużych. Ostatecznie należy stwierdzić iż oczekiwania mieszkańców są duże i w każdej dziedzinie, jednak w pierwszej kolejności należy zrealizować wskaźniki jeszcze nie osiągnięte. Przeniesienia środków pomiędzy działaniami nie wynikają z braku na ich zapotrzebowanie, ale z konieczności zrealizowania nieosiągniętych wskaźników wcześniej zakładanych i zdecydowanego zainteresowania ich realizacją przez potencjalnych beneficjentów w tym czasie po pandemicznym. Biorąc pod uwagę opinie i sugestie społeczeństwa podczas konsultacji nie przyjęto do realizacji nowych wskaźników ale zwiększono kwotę na jeszcze niezrealizowane zgodnie z oczekiwaniem mieszkańców instytucji i organizacji pozarządowych. Należy jasno stwierdzić iż nie jesteśmy w stanie osiągnąć niezrealizowanych wskaźników bez przeniesienia koniecznych środków finansowych.

Realizacja Strategii Rozwoju Lokalnego kierowanego przez społeczność LGD „MDiG” na lata 2016-2024 realizowana będzie w oparciu o środki PROW na lata 2014-2020. Całość budżetu zaplanowano

na poziomie kwoty 2 917 810 Euro. Aby zobrazować planowany budżet opracowano tabelę z zakresu wsparcia, oraz plan finansowy w poddziałaniu 19.02 PROW 2014-2020 będące załącznikiem nr 4 do LSR. Zgodnie z wytycznymi zaplanowano że 52,97 % budżetu zostanie wykorzystana na tworzenie i utrzymanie miejsc pracy na obszarze LGD „MDiG”. Środki wydatkowane na realizację strategii pochodzą będą głównie z 3 źródeł, w tym: budżet EFRROW, budżet państwa i wkład własny. W budżecie uwzględniono również podział na beneficjentów innych niż sektor publiczny kwota 1 933 000 Euro, oraz beneficjentów z sektora publicznego w którym zaplanowano kwotę 375 000 Euro. W ramach budżetu zaplanowano koszty bieżące w wysokości 376 560 Euro, środki na aktywizację 41 250 Euro, oraz środki na realizację trzech projektów współpracy – 192 000 Euro, w tym projekt 1-zagraniczny 17 500 Euro, 2- krajowy 7 500 Euro i 3- krajowy 167 000 Euro.

VIII.2. Opis powiązań budżetu z celami LSR

Tabela 3 Powiązania budżetu i celów określonych w LSR

Cel ogólny LSR	Budżet na realizację celu (Euro)	Powiązanie budżetu z celami
CO I Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości, współpracy międzysektorowej i budowa różnorodności gospodarczej z wykorzystaniem potencjału obszaru i mieszkańców	1 222 553,11	Zgodnie z diagnozą dla obszaru i wynikiem konsultacji całego obszaru LGD istotną kwestią było stworzenie szans dla powstawania nowych miejsc pracy, oraz danie szans rozwoju istniejącym już firmom dlatego 52,97 % budżetu na wdrażanie LSR stanowią działania skierowane na tworzenie rozwój przedsiębiorczości 45 nowe miejsca pracy
CO II Inwestowanie w sferę społeczną zapewniającą rozwój mieszkańców, oraz promocję obszaru z poszanowaniem tradycji, dziedzictwa kulturowego, ekologii, rekreacji dla podnoszenia jakości życia mieszkańców	1 695 256,89	Z przeprowadzonej diagnozy i konsultacji społecznych wynika konieczność wzmocnienia działań związanych z poprawą życia mieszkańców poprzez poprawę infrastruktury sportowej, rekreacyjnej, turystycznej, sferą kulturowo-historyczną, ekologiczną, oraz szeroko rozumianą promocją obszaru LGD. W tabeli tej znajdują się również koszty bieżące i koszty aktywizacji związane z realizacją celu ogólnego II
Razem	2 917 810	

Rozdział IX. Plan komunikacji

Działania komunikacyjne oraz odpowiadające im środki przekazu uwzględniające różnorodne rozwiązania komunikacyjne,

Działania komunikacyjne składać się będą z dwóch typów działań realizowanych równolegle polegających na:

- informowaniu ogółu społeczeństwa, potencjalnych Beneficjentów i uczestników projektów o możliwości jakie wnosi EFRROW,
- promowaniu Funduszy Europejskich w tym EFRROW jako marki wśród mieszkańców LGD, ze szczególnym uwzględnieniem promocji dotychczasowych efektów realizowanych inwestycji, w tym źródle ich dofinansowania.

Działania te prowadzone będą wśród wszystkich grup docelowych określonych w PROW 2014-2020 z terenu LGD poprzez:

Prowadzenie kampanii informacyjnej – kampania informacyjna będzie prowadzona od momentu ogłoszenia naboru do jego zakończenia. Głównym jej celem będzie poinformowanie o terminie i miejscu składania wniosków, form wsparcia, zakresu tematycznego operacji; warunków udzielanego wsparcia, kryteriów wyboru operacji wraz ze wskazaniem minimalnej liczby punktów, której uzyskanie jest warunkiem wyboru operacji; o wymaganych dokumentach, potwierdzających spełnienie warunków udzielenia wsparcia oraz kryteriów wyboru operacji; o wysokości limitu środków w ramach ogłaszanego naboru; o miejscu udostępnienia Strategii Lokalnej Kierowanej przez Społeczność, formularza wniosku o udzielenie wsparcia, formularza wniosku o płatność oraz formularza umowy o udzielenie wsparcia; miejscu udostępnienia procedury oceny wniosku, możliwościach uczestnictwa w cyklu szkoleniowym. Zakrojona na tak szeroką skalę kampania informacyjna pozwoli dotrzeć do wszystkich docelowych grup, którzy są jednocześnie potencjalnymi beneficjentami. Poza tym przekazywanie informacji do Powiatowych Urzędów Pracy oraz współpraca z nimi w tym zakresie pozwoli dotrzeć do grup de faworyzowanych pod kątem dostępu do rynku pracy. To zadanie realizuje CS II-2. Do tego celu zostaną wykorzystane następujące narzędzia:

- Prowadzenie i aktualizowanie strony internetowej www.dalin-goscibia.pl
- Prowadzenie bieżącej informacji w biurze LGD (telefoniczna, mailowo, osobiście);
- Przesyłanie informacji do Powiatowych Urzędów Pracy z prośbą o zamieszczenie informacji na ich stronie internetowej i tablicy ogłoszeń;
- Przesyłanie informacji do Urzędów Gmin wchodzących w skład LSR z prośbą o zamieszczenie informacji na ich stronie internetowej i tablicy ogłoszeń;
- Przesyłanie informacji do osób znajdujących się w bazie kontaktów LGD;
- Bezpośrednie spotkania - organizacja otwartych i corocznych spotkań organizowanych na terenie każdej z gmin objętej Strategią pozwoli bezpośrednio dotrzeć do mieszkańców, zwłaszcza do tych, którzy z różnych przyczyn nie mogą dotrzeć do biura LGD bądź mają utrudniony dostęp do Internetu i portali społecznościowych oraz do reszty grup docelowych. Będzie to też okazja do spotkania z osobami, które są zagrożone wykluczeniem społecznym oraz grupami de faworyzowanymi pod kątem dostępu do rynku pracy, w większości przypadków nie będą one zainteresowane uzyskaniem wsparcia, ale będą chciały wiedzieć jakie operacje są do nich kierowane i jak to wpłynie na poprawę ich życia. To działanie realizuje CS II-2. Do tego celu posłużą takie narzędzia jak:
  - organizacja otwartych i corocznych spotkań;
- Organizacja cyklu szkoleniowego – Dla podmiotów zajmujących się działalnością gospodarczą bądź chcących ją założyć cykl szkoleniowy będzie prowadzony przez zewnętrznych ekspertów. Dla osób zainteresowanych składaniem wniosków w ramach Projektów Grantowych oraz dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego zainteresowanych złożeniem wniosku w ramach operacji na rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej i kulturalnej, szkolenia i doradztwo będą prowadzone przez pracowników biura LGD odpowiedzialnych za te zadania. Po zakończonym cyklu szkoleniowym uczestnicy zostaną poproszeni o wypełnienie anonimowej ankiety monitorującej, która będzie oceniała poziom zadowolenia i jakość przeprowadzonych szkoleń i udzielonego doradztwa. Ponadto będzie można wnieść na niej indywidualne uwagi, co na bieżąco pozwoli nadzorować przebieg cyklu szkoleniowego i będzie stanowiła jednocześnie przesłanki do wprowadzenia ewentualnych korekt. Narzędzie to będzie po raz pierwszy wykorzystywane przez LGD w jej bieżącej pracy, z jednej strony zapewni stałą jakość oferowanych usług szkoleniowo-doradczych, z drugiej zaś będzie podstawą do oceny pracownika biura LGD odpowiedzialnego za te kwestie. Narzędzie to nie było wcześniej

stosowane przez LGD, a jego wprowadzenie pozwoli części osób z grupy docelowej na posiadanie realnego wpływu na proces przygotowania ich o aplikowanie o środki unijne. To działanie realizuje CSII-2. Do tego celu posłużą następujące narzędzia:

- ✓ Szkolenie,
- ✓ Indywidualne doradztwo,
- ✓ Ankieta monitorująca.

- Badanie poziomu satysfakcji – narzędzie będzie wykorzystane do badania dotychczasowej działalności LGD i realizacji LSR. Uzyskane w ten sposób informacje zostaną wykorzystane np. do aktualizacji LSR, Kryteriów Wyboru, procedur czy też zmiany sposobu funkcjonowania poszczególnych organów LGD czy biura. Ankieta będzie rozpowszechniana podczas bezpośrednich spotkań oraz zostanie zamieszczona na stronie internetowej LGD z możliwością złożenia ewentualnych uwag w dowolnym momencie. Uwagi otrzymane za pomocą ankiet będą przedstawiane na najbliższym Walnym Zgromadzeniu Członków Stowarzyszenia i poddawane głosowaniu. To działanie realizuje 3 cel szczegółowy. Do tego celu zostanie wykorzystane następujące narzędzie:

- ✓ Ankieta monitorująca

Każde z wymienionych działań komunikacyjnych realizuje poszczególne cele szczegółowe i tym samym wykorzystanie wszystkich wymienionych elementów przyczyni się do osiągnięcia celu ogólnego. Mieszkańcy zostaną poinformowani o możliwościach jakie daje Lokalna Grupa Działania, w tym EFRROW wdrażany poprzez Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020. Dodatkowo zwiększy się poziom wiedzy i świadomości mieszkańców o możliwościach jakie zostały im stworzone. W konsekwencji zwiększy się pozytywny wizerunek LGD, jej rozpoznawalność oraz efekty końcowe docenione przez mieszkańców.

W procesie komunikacji wyróżnić należy podstawowe grupy odbiorców:

mieszkańcy, osoby fizyczne, osoby prawne, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, jednostki samorządu terytorialnego, grupy de faworyzowane pod kątem dostępu do rynku pracy, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym tj. osoby w wieku do 30 lat i osoby w wieku poprodukcyjnym.

Opis działań aktywizujących dla poszczególnych grup odbiorców został zawarty w *Rozdziale III. Diagnoza - opis obszaru i ludności punkt 1. Określenie grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR.*

W wyniku realizacji poszczególnych działań komunikacyjnych nastąpi:

1. Wzrost wiedzy grup docelowych opisanych w LSR na temat możliwości uzyskania wsparcia oraz zakresu pomocy w przygotowaniu, realizacji oraz rozliczaniu projektów dofinansowanych w ramach LSR;
2. Wzrost świadomości i wiedzy grup docelowych opisanych w LSR na temat korzyści płynących z uzyskanego wsparcia w ramach środków unijnych;
3. Wzrost rozpoznawalności LGD jako podmiotu mającego realny wpływ na kształt i kierunek rozwoju społecznego regionu;

Rozdział X. Zintegrowanie

X.1. Zgodność i komplementarność LSR z innymi dokumentami strategicznymi

W ramach procesu tworzenia LSR zbadano jej spójność z krajowymi, regionalnymi i lokalnymi strategiami, mianowicie:

- Strategią Rozwoju Kraju 2020.
- Strategią Rozwoju Województwa Małopolskiego 2011- 2020;
- Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa małopolskiego 2014-2020;
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Myślenickiego na lata 2014-2020
- Strategia Rozwoju Gminy Sułkowice na lata 2008 – 2020
- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Myślenice na lata 2012-2020

Tabela 4Zgodność celów LSR z innymi dokumentami strategicznymi

Cel LSR	Cel dokumentu strategicznego
CO I - Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości, współpracy międzysektorowej i budowa różnorodności gospodarczej z wykorzystaniem potencjału obszaru i mieszkańców	Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011–2020 <u>Obszar 1 Gospodarka wiedzy i aktywności</u> Cel strategiczny Silna pozycja Małopolski jako regionu atrakcyjnego dla inwestycji, opartego na wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców 1.3 Kompleksowe wsparcie nowoczesnych technologii
CS I-1 Wsparcie przedsiębiorców w tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy	Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011–2020 <u>Obszar 1 Gospodarka wiedzy i aktywności</u> Cel strategiczny Silna pozycja Małopolski jako regionu atrakcyjnego dla inwestycji, opartego na wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców 1.3 Kompleksowe wsparcie nowoczesnych technologii 1.5 Wzmacnianie i promocja przedsiębiorczości Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Myślenice na lata 2014 – 2020 <u>Obszar Rozwój gospodarczy i zagospodarowanie przestrzenne</u> 1. Wspieranie rozwoju nowoczesnej gospodarki 1.3. Aktywizacja lokalnego rynku pracy Strategia Rozwoju Gminy Sułkowice na lata 2008 – 2020 Cel strategiczny „B”: Zbudowanie w Gminie płaszczyzny współpracy wszelkich podmiotów działających na jej rzecz (dobro). B.2. Promocja oraz edukacja w zakresie postaw społecznych, zaradności życiowej oraz integracji społecznej i zawodowej osób. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Myślenickiego na lata 2014-2020 <u>Obszar: Gospodarka i ochrona środowiska</u> Cel 1. Rozwój przedsiębiorczości i przemysłu, w tym innowacji i nowych technologii, szczególnie przyjaznych środowisku.

	<p>Cel operacyjny 2. Pozyskiwanie środków z UE na rozwój przez przedsiębiorstwa.</p> <p><u>Obszar: Gospodarka i ochrona środowiska</u></p> <p>Cel 4. Rozwój rolnictwa ekologicznego oraz rozwój produktów i marek lokalnych w oparciu o różne formy gospodarowania.</p> <p>Cel operacyjny 2. Rozwój małych zakładów przetwórczych.</p> <p>Cel operacyjny 3. Utworzenie sieci hurtowni żywności ekologicznej i tradycyjnej oraz punktów sprzedaży bezpośredniej.</p> <p>Współpraca z kooperatywami spożywczymi.</p>
CO II Inwestowanie w sferę społeczną zapewniającą rozwój mieszkańców, oraz promocję obszaru z poszanowaniem tradycji, dziedzictwa kulturowego, ekologii, rekreacji dla podnoszenia jakości życia mieszkańców	<p>Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Myślenickiego na lata 2014-2020</p> <p><u>Obszar: Gospodarka i ochrona środowiska</u></p> <p>Cel 3. Powiat myślenicki znaczącą specjalistyczną bazą turystyczno-rekreacyjną z markową ofertą usług czasu wolnego.</p> <p>Cel operacyjny 1. Wypracowanie turystyczno-rekreacyjnej marki powiatu, obejmującej także <i>wydarzenia kulturalne</i>.</p>
CS II-1 Poprawa stanu infrastruktury kulturalnej, społecznej, edukacyjnej, rekreacyjno-turystycznej dla poprawy życia mieszkańców	<p>Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Myślenice na lata 2014 – 2020</p> <p><u>Obszar Rozwój gospodarczy i zagospodarowanie przestrzenne</u></p> <p>2. Kreowanie funkcji zaplecza sportowo-rekreacyjnego dla Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego</p> <p>2.1. Tworzenie i rozwijanie nowoczesnych produktów turystyczno-rekreacyjnych</p>
	<p>Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Myślenickiego na lata 2014-2020</p> <p><u>Obszar: Sprawy społeczne i potencjał instytucjonalny</u></p> <p>Cel 7. Zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców, szczególnie ochrony zdrowia, zabezpieczenia i wsparcia społecznego</p> <p><i>Cel operacyjny -w zakresie polityki społecznej 3. Rozwój i wspieranie wolontariatu oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi.</i></p> <p>Strategia Rozwoju Gminy Sułkowice na lata 2008 – 2020</p> <p>Cel strategiczny „A”': Podniesienie potencjału społecznego Gminy.</p> <p>A.4. Promowanie rodzimych tradycji i kultury.</p> <p>Szczegółowy opis priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa małopolskiego na lata 2014-2020</p> <p><u>6 Oś Priorytetowa DZIEDZICTWO REGIONALNE</u></p> <p>Działanie 6.1 Rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego</p> <p>Poddziałanie 6.1.4 Lokalne trasy turystyczne - SPR</p> <p>Poddziałanie 6.1.5 Regionalna sieć tras rowerowych</p>
CS II – 2Promocja obszaru i aktywizacja społeczna mieszkańców, w tym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	<p>Strategia Rozwoju Kraju 2020</p> <p><u>Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna</u></p> <p><i>Cel III.1. Integracja społeczna</i></p> <p><i>III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych</i></p>

CS II – 3 Dbłość o stan środowiska naturalnego i promowanie postaw proekologicznych oraz zachowanie i promocja dziedzictwa kulturowego

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka

Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko

II.6.4. Poprawa stanu środowiska

X.2. Integracja różnych sektorów, partnerów, zasobów, branż działalności gospodarczej celu kompleksowej realizacji LSR

Już na etapie przygotowań i formułowania LSR założeniem było zaangażowanie wszystkich grup społecznych z wszystkich sektorów obszaru LGD. W spotkaniach równocześnie uczestniczyli przedstawiciele wszystkich sektorów reprezentując całość obszaru i wypracowując wspólne założenia do nowej strategii. Działania te jeszcze bardziej umocniły powiązania międzysektorowe na obszarze LGD. Umocniło to już istniejące partnerstwo międzysektorowe i międzybranżowe. Podczas spotkań rozwijała się dyskusja na temat problemów potrzeb i zagrożeń lokalnej społeczności. Zdecydowanie zwrócono uwagę na konieczność szerokiej współpracy międzysektorowej na obszarze LGD, tak by umożliwić wymianę informacji pomiędzy sektorami, oraz mieszkańcami na etapie przygotowania i realizacji LSR. W trakcie spotkań i konsultacji zasugerowano preferowanie, a zarazem wprowadzenie dodatkowych punktów dla wniosków, które są realizowane w partnerstwie, zwłaszcza w partnerstwie różnych sektorów (*w karcie oceny wprowadzono punkty za partnerstwo*). Działania te jeszcze bardziej zaktywizują i zintegrują społeczeństwo gotowe do działania. Na etapie tworzenia LSR przyjęto że realizacja tejże strategii przez nasze LGD skutecznie włączy się w budowanie partnerstwa społecznego a co za tym idzie i sektorowego (przedsięwzięcia 1.1.1, 2.2.2.). Przyjęto że w ramach aktywizacji i promowania obszaru będzie się pokazywać różnorodność obszaru i sektorów, a zarazem kłaść duży nacisk na wzajemne przenikanie działań związanych z realizacją LSR. W ramach realizacji LSR będą prowadzone spotkania informacyjne, doradztwo, i promocja na całym obszarze LGD. Wzmocni to więź, pokaże sukcesy, oraz problemy i sposoby ich rozwiązania, działania te stworzą platformę dla wzajemnej współpracy mieszkańców, podmiotów i sektorów obszaru LGD „MDiG”. Wdrażanie LSR Stowarzyszenia LGD „MDiG” jest możliwe poprzez realizację idei podejścia zintegrowanego dla wszystkich planowanych działań, oraz zasobów istniejących na całym obszarze działania. Zintegrowane podejście przejawia się między innymi w partycypacyjnej metodzie opracowania LSR co pozwoliło zachować spójność strategii, a zarazem obszaru z przyjętymi w nim celami. Zastosowanie zintegrowanego podejścia gwarantuje szerokie współdziałanie z sobą różnych podmiotów z różnych sektorów co trwale przełoży się na efekt podejmowanych działań. Zintegrowany charakter LSR oznacz unikalne podejście do rozwiązywania problemów przez wielosektorowe łączenie istniejących zasobów i działań; instytucjonalnych dotyczących zaangażowania sektorów życia publicznego w proces wdrażania LSR na etapie realizacji celów, oraz konkretnych przedsięwzięć, oraz działań społeczno-gospodarczych zintegrowanego podejścia dla przedsięwzięć planowanych w LSR. Zaplanowane operacje wpisują się w zachowanie i wykorzystanie zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych w zrównoważony rozwój obszaru. Istotnym aspektem jest zaangażowanie mieszkańców w proces zmian istniejącej sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru LGD. Liczny i aktywny udział mieszkańców obszaru LGD „MDiG” w pełni potwierdza ideę podejścia zintegrowanego. Określone w strategii cele i przedsięwzięcia tworzą wspólny ściśle z sobą powiązany system, gdzie każdy z sektorów ma swoich przedstawicieli w LGD, każdy sektor na każdym poziomie realizacji strategii ma również możliwość realizacji przedsięwzięć. Wszystkie poziomy pozostają w efekcie synergii z innymi, wzajemnie się uzupełniają co stanowi wartość dodaną w postaci nowych partnerstw i relacji na obszarze. Stwierdzić należy, że zintegrowane podejście do planowanych przedsięwzięć tworzy spójny i logiczny system realizacji wszystkich celów, przedsięwzięć jak i korelacji między podmiotami realizującymi LSR i znajdującymi się na obszarze LGD „MDiG”.

Rozdział XI. Monitoring i ewaluacja LSR

Monitoring to proces systematycznego zbierania i analizowania ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanej Lokalnej Strategii Rozwoju w aspekcie finansowym i rzeczowym. Pozwala on na określenie, czy LSR jest wdrażana prawidłowo, a jej realizacja przebiega zgodnie z założeniami i czy sposób funkcjonowania stowarzyszenia przebiega w sposób gwarantujący wypełnienie wszystkich nałożonych na nie zadań. Monitorowanie służy dostarczeniu informacji, na podstawie których Zarząd, Rada i członkowie LGD mogą systematycznie dowiadywać się o występowaniu rozbieżności w realizacji planów i osiąganiu celów. Dzięki temu LGD dba o swoją stabilną sytuację finansową i podejmuje działania interwencyjne w przypadku rozbieżności lub niepowodzeń w realizacji LSR. Aspekty działań LGD podlegające monitorowaniu znajdują się w załączniku nr 2.

XI.1. Monitoring – sposoby gromadzenia danych:

- analiza dokumentów merytorycznych i finansowych dostępnych w biurze;
- analiza sprawozdań z ankietyzacji beneficjentów realizujących operacje;
- analiza sprawozdań z ankietyzacji mieszkańców;
- gromadzenie danych do wskaźników produktu, rezultatu, oddziaływania oraz danych z GUS;
- dokumentacja dotycząca posiedzeń Rady i wyboru operacji;
- gromadzenie danych dotyczących wydatkowanie środków na koszty bieżące i aktywizację, projekty współpracy oraz wdrażanie LSR uzyskanych od podmiotów wdrażających;

XI.2. Sposoby zbierania i dokumentowania danych:

- Listy obecności;
- Badania ewaluacyjne;
- Ankiety monitorujące;
- Wywiady indywidualne;
- Oświadczenia Beneficjentów;
- Sprawozdania;
- Wnioski na operacje;
- Wnioski o płatność.

Organem odpowiedzialnym za prowadzenie monitoringu jest Zarząd LGD i Biuro LGD. Zarząd może zlecić wykonanie niektórych zadań ekspertom zewnętrznym. Za gromadzenie danych odpowiada biuro LGD.

XI.3. Ewaluacja

W ramach ewaluacji dokonuje się oceny odpowiedzialności, skuteczności, efektywności i oddziaływania projektu w stosunku do założeń. Organem odpowiedzialnym za prowadzenie ewaluacji będzie Zarząd. Zarząd może zlecić wykonanie niektórych zadań ekspertom zewnętrznym. Za gromadzenie danych do ewaluacji odpowiada biuro LGD. Zarząd sporządzi przed każdym Walnym Zebraniem Członków, sprawozdanie za miniony rok, które powinno zawierać:

- wykaz zrealizowanych operacji z wdrażania LSR oraz działań dotyczących kosztów bieżących i aktywizacji oraz projektów współpracy wraz z informacją o efektach i finansach,
- opis uzyskanych efektów w porównaniu z założeniami,
- analizę dotyczącą wpływu przedsięwzięć na osiąganie celów LSR,
- wnioski w formie uwag i rekomendacji otrzymanych w wyniku zebranych ankiet monitorujących w ramach realizacji Planu Komunikacyjnego,
- wnioski Rady dotyczące uwag na temat Lokalnych Kryteriów Wyboru.

Sprawozdanie będzie podawane do wiadomości publicznej zgodnie z zasadą jawności. Informacje uzyskane w trakcie monitoringu i ewaluacji będą służyły aktualizacji LSR, Kryteriów Wyboru Operacji, procedur oraz sposobu funkcjonowania poszczególnych organów LGD czy biura.

W 2021 roku będzie przeprowadzona ewaluacja przez zewnętrznego ewaluatora.

Rozdział XII. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Zgodnie z informacją Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie Lokalna Strategia Rozwoju jest dokumentem, który nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Przedsięwzięcia wskazywane w LSR są jedynie wstępnymi koncepcjami, których skonkretyzowanie nastąpi dopiero poprzez wybór projektów do realizacji. Możliwe oddziaływanie na środowisko przedsięwzięć realizowanych w wyniku wdrożenia Strategii będzie rozpatrywane podczas procedowania możliwości finansowania poszczególnych inwestycji. W przypadku zamierzeń, które mogą znacząco oddziaływać na środowisko zostanie przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko, w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Analizy, w ramach powyższej procedury, stanowiąc będą podstawę do podjęcia decyzji o dopuszczalności realizacji, a w szczególności zakresie danej inwestycji. Nadmienić warto dodatkowo, że analiza zapisów Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „MDiG” – problemów, celów a przede wszystkim przedsięwzięć (w ich ogólnym zarysie) w kontekście charakteru przewidzianych tam działań, rodzaju i skali ich oddziaływania na cechy obszaru na którym LSR będzie realizowana - przede wszystkim formy ochrony przyrody, prowadzi do wniosku, że realizacja tych zapisów nie wpłynie znacząco na środowisko. Wpływ na środowisko będzie związany jedynie z etapem realizacji przedsięwzięć, w ramach których przewidziano prace budowlane i tylko ściśle w okresie prowadzenia tych prac (budowlanych i instalacyjnych). W ich ramach mogą wystąpić mało uciążliwe oddziaływania na powierzchnię ziemi, faunę i florę, jakość powietrza atmosferycznego, klimat akustyczny i wibracje, na ludzi i ich zdrowie oraz na krajobraz, dobra materialne i zabytki. Oddziaływanie to będzie miało charakter krótkotrwały i całkowicie przemijający.

Rozdział XIII. Innowacyjność

Innowacyjność to jedna z siedmiu cech podejścia LEADER. Samo podejście LEADER jest innowacyjną formą działania na terenie obszaru LGD "MDiG". Innowacja to wprowadzenie nowego lub udoskonalonego produktu, wyrobu, działania, procesu, technologii, lub metody w działaniu społecznym, gospodarczym czy publicznym. Spotkania konsultacyjne, które zostały przeprowadzone na obszarze LGD "MDiG" już same w sobie były innowacyjne. Pozwoliły aby grupy osób reprezentujące różne sektory i różny przekrój społeczny mieszkańców mogli razem zastanowić się i wypracować diagnozę dla poprawy życia mieszkańców. Pozwoliło to również na wypracowanie innowacyjnych przedsięwzięć szczególnie takich, które będą służyć szeroko pojętej integracji w różnych działaniach szczególnie;

- w stworzeniu i zwiększeniu różnorodności samej przedsiębiorczości i innowacyjności w podejściu do tworzenia miejsc pracy;
- duży nacisk aby środki przeznaczone na tworzenie miejsc pracy przede wszystkim powodowały doskonalenie zawodowe pracowników i zwiększenie ich wynagrodzenia
- wdrażanie innowacji w przedsiębiorstwach.
- przyjęcie nowych form atrakcji turystycznych i rekreacyjnych na terenie obszaru LGD
- wprowadzanie nowych form promocji
- odtwarzanie tradycyjnych obiektów, oraz innowacyjny sposób poprawy bezpieczeństwa

Jednym słowem można stwierdzić iż większość celów i przedsięwzięć zawartych w strategii i ona sama jest innowacyjna i nadaje nowe formy jej realizacji. Przykładem nowej formy w realizacji LSR jest wprowadzenie do oceny wniosków "Platformy Oceny Wniosków", która jest nowatorska w stosunku do poprzednich form oceny. Innowacją jest również stworzenie możliwości wsparcia i pomocy dla grup de faworyzowanych. Innowacyjne formy przyjęte do realizacji LSR, oraz ona sama mają na również na celu zachęcenie ludzi młodych do włączenia się w jej realizację

Wykaz wykorzystanej literatury

- Poradnik dla lokalnych grup działania w zakresie opracowania lokalnych strategii rozwoju na lata 2014-2020. Wydanie III uzupełnione i zaktualizowane, Warszawa 2015,
- Zasady realizacji instrumentu Rozwój lokalny kierowany przez społeczność w Polsce, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa 2014,
- Bank Danych Lokalnych, <http://stat.gov.pl/bdl>,
- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 (rozporządzenie ramowe),
- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 (rozporządzenie EFRROW),
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020,
- Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności,
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020,
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 października 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020,
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 października 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020,
- Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach finansowania realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020,
- Strategia Rozwoju Gminy Sułkowice na lata 2008 – 2020
- Profil Gminy Sułkowice – Załącznik do Strategii Rozwoju Gminy Sułkowice na lata 2008
- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Myślenice na lata 2012-2020
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Myślenickiego na lata 2014-2020
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sułkowice na lata 2012 – 2020
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015 - 2022 dla Gminy Myślenic.

Załączniki do LSR

1. Procedura aktualizacji LSR
2. Procedury dokonywania ewaluacji i monitoringu
3. Plan działania
4. Budżet LSR
5. Plan komunikacji

Procedura aktualizacji LSR - Załącznik nr 1

do Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego Społeczność na lata 2014-2020 przez

PROCEDURY AKTUALIZACJI/ZMIANY LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU Dla LGD „MDiG”

Cel procedury: Celem procedury aktualizacji/zmiany Lokalnej Strategii Rozwoju jest sformalizowanie procesu dokonywania korekt w LSR dla zapewnienia jak najszerszego udziału partnerów LGD i wszystkich mieszkańców obszaru we wdrażanie Strategii oraz dostosowanie zapisów LSR do wymogów prawnych, aktualizacja danych dotyczących obszaru, oraz korekta zapisów wynikająca z ewaluacji wdrażania LSR

Zakres procedury: Procedura obejmuje czynności, formularze i schemat działań związanych ze zgłaszaniem, analizowaniem i przyjmowaniem uchwał Walnego Zebrania, lub uchwał Zarządu zmian w zapisach LSR.

Założenia ogólne:

1. Proces wdrażania i aktualizacji odbywa się z jak najszerszym udziałem partnerów LGD i mieszkańcami obszaru
2. Wszystkie działania LGD dotyczące wdrażania LSR są jawne
3. LGD monitoruje na bieżąco wdrażanie LSR
4. Aktualizacja LSR winna być aktualizowana raz w roku na Zwyczajnym Walnym Zebraniu Członków, dopuszcza się jednak okoliczności wprowadzania dodatkowych korekt w trakcie roku, w tym przez Zarząd.
5. Działania logistyczne zapewnia Biuro LGD

Przebieg procedury:

1. Wnioski w sprawie zmian zapisów w LSR mogą zgłaszać
  - a. członkowie LGD;
  - b. organy Stowarzyszenia;
  - c. wszyscy mieszkańcy obszaru.
2. Zgłaszanie wniosków jest sformalizowane. Przyjmowane jest:
  - a. w formie pisemnej w Biurze LGD
  - b. w formie elektronicznej na adres biura LGD
3. Karta Pomysłu na Projekty - dostępna na stronie internetowej oraz w Biurze LGD
4. Zarząd Stowarzyszenia dokonuje potrzebnych analiz do wprowadzania zmian w LSR. Analizy te wykonywane są na bieżąco w ramach ciągłego monitoringu:
  - a. analiza zgłaszanych do LGD wniosków;
  - b. analiza otoczenia prawnego związanego z funkcjonowaniem LGD i wdrażaniem LSR;
  - c. analiza uchwał organów Stowarzyszenia wnioskujących o zmiany;
  - d. analiza wniosków zawartych w Raporcie Zespołu ds. Monitoringu i Ewaluacji.
5. Co najmniej raz w roku Zespół ds. Monitoringu i Ewaluacji powoływany przez Walne Zebranie, dokonuje ewaluacji własnej Lokalnej Strategii Rozwoju i przygotowuje „Raport z wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju” wraz z ewentualnymi rekomendacjami zmian zapisów w LSR.
6. Zarząd może dodatkowo podjąć decyzję o zleceniu ekspertom zewnętrznym analizy związanej z koniecznością aktualizacji dokumentów Stowarzyszenia.
7. Zarząd przygotowuje projekty uchwał dotyczące zmian w zapisach LSR Walnemu Zebraniu Członków Stowarzyszenia.

8. Propozycje zmian w LSR po zebraniu materiałów opracowuje Zarząd. Wypracowane przez Zarząd materiały poddane są konsultacjom społecznym co najmniej poprzez: zamieszczenie propozycji zmian na stronie internetowej LGD, lub organizacji spotkań konsultacyjnych w każdej gminie wchodzącej w skład LGD, lub ogólnej dyskusji obywatelskiej z mieszkańcami obszaru LGD w zależności od zainteresowania.
9. Zarząd LGD opracowuje ostateczne propozycje dotyczące aktualizacji zapisów LSR uwzględniając wynik konsultacji społecznych.
10. Aktualizacja Lokalnej Strategii Rozwoju dokonywana jest uchwałą Walnego Zebrania, lub uchwałą Zarządu.
11. Po aktualizacji LSR Zebranie Walne na najbliższym swoim posiedzeniu przyjmuje tekst jednolity.
12. Wprowadzenie bieżących zmian do LSR przez Zarząd winno być umocowane Uchwałą Zebrania Walnego LGD.

Procedury dokonywania ewaluacji i monitoringu- Załącznik nr 2

do Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2014-2020

PROCEDURY DOKONYWANIA EWALUACJI I MONITORINGU

Proces monitoringu obejmował będzie działania polegające na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji ilościowych i jakościowych na temat funkcjonowania LGD oraz stanu realizacji strategii w aspekcie finansowym i rzeczowym. Prowadzone działania będą miały na celu przede wszystkim uzyskanie informacji zwrotnych na temat skuteczności i wydajności wdrażanej strategii. Ważnym aspektem monitoringu będzie również ocena zgodności realizacji operacji z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami.

Cel procedury

Celem procedury jest monitorowanie i ewaluacja wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju oraz pracy i oddziaływania na obszar Lokalnej Grupy Działania „MDiG” poprzez ocenę wskaźników produktu, rezultatu, zakresu planowanych przedsięwzięć oraz weryfikację założonych w LSR celów

Zakres procedury:

Procedura obejmuje czynności od powołania zespołu odpowiedzialnego za przeprowadzenie monitoringu i ewaluacji po publikację Raportu wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju

Założenia:

Monitoring jest procesem ciągłym. Polega na systematycznej analizie wdrażania LSR, wszystkich podejmowanych działań przez LGD oraz otoczenia, na które działania LGD wywołują wpływ. Odpowiedzialnym za monitoring jest Zarząd Stowarzyszenia. Monitoring jest ściśle powiązany z oceną – ewaluacją własną.

Przebieg procedury:

1. Walne Zebranie Członków powołuje Zespół ds. Monitoringu i Ewaluacji, który składa się z przedstawicieli wszystkich trzech sektorów.
2. Zespół spotyka się co najmniej raz w roku i dokonuje oceny następujących elementów LSR:
  - realizacji założonych wskaźników produktu, rezultatu przedsięwzięć;
  - realizacji celów szczegółowych na podstawie wskaźników oddziaływania;
  - ilościowej i jakościowej przeprowadzonych konkursów;
  - aktualności analizy SWOT
  - aktualności i adekwatności procedur;
  - adekwatności wskaźników;
  - postrzegania LGD w otoczeniu;
  - innych zjawisk, zdarzeń, dokumentów itd.
3. Zespół ds. Monitoringu i Ewaluacji w procesie oceny wykorzystuje zróżnicowane narzędzia ewaluacji (analiza ankiet, zestawień, wywiady i opinie, własne obserwacje itp.)
4. Zespół może zwrócić się do Zarządu o wykonanie ekspertyz zewnętrznych.
5. Praca Zespołu kończy się powstaniem „Raportu z wdrożenia LSR”, który jest wspólnym dziełem członków Zespołu.
6. Raport może zawierać wnioski dotyczące:
  - a) przeprowadzenia zmian w organizacji pracy Biura LGD
  - b) przeprowadzenia zmian w systemie informowania o LSR
  - c) przeprowadzenia zmian w LSR (aktualizacji LSR)
7. Obsługę logistyczną Zespołu zapewniają pracownicy Biura LGD.
8. „Raport z wdrożenia LSR” prezentowany jest na Walnym Zebraniu Członków.

Działania w ramach monitoringu będą polegały na:

- a) monitorowaniu rzeczowej realizacji LSR polegającej m.in. na:
  - analizie stopnia osiągnięcia mierzalnych i weryfikowalnych wskaźników wykonalności celów strategii,
  - monitorowaniu operacyjnym na podstawie bezpośrednich rozmów z beneficjentami i wizji lokalnych na miejscu realizacji operacji,
  - wykorzystaniu partycypacyjnych metod ewaluacji (tj. angażowaniu społeczności lokalnej w proces ewaluacji);
- b) monitorowaniu wydatkowania środków na poszczególne operacje i działania własne LGD. Funkcjonowanie LGD będzie na bieżąco monitorowane i poddawane badaniom ewaluacyjnym w celu stałego podnoszenia jakości i efektywności działań. Ewaluacja będzie niezbędna do sprawnego wydatkowania środków publicznych w ramach LSR, a także do szybkiego reagowania na zmieniające się warunki otoczenia społeczno-gospodarczego na terenie LGD

Przyjęte zostaną następujące kryteria ewaluacji:

1. Trafność/adekwatność/odpowiedniość – stopień, w jakim przyjęte cele projektu odpowiadają zidentyfikowanym problemom w obszarze objętym projektem i/lub realnym potrzebom beneficjentów
2. Efektywność/wydajność – ocena poziomu „ekonomiczności” projektu, czyli stosunku poniesionych nakładów do uzyskanych wyników i rezultatów
3. Skuteczność – ocena stopnia, na ile cele przedsięwzięcia, zdefiniowane na etapie programowania, zostały osiągnięte
4. Użyteczność – stopień zaspokojenia potrzeb beneficjentów w wyniku osiągnięcia rezultatów podejmowanych operacji.
5. Trwałość – ocena faktu, czy pozytywne efekty projektu na poziomie celu mogą trwać do zakończenia finansowania zewnętrznego oraz czy możliwe jest utrzymanie się wpływu tego projektu w dłuższym okresie na procesy rozwoju na poziomie sektora, regionu czy kraju.

W ramach ewaluacji funkcjonowania LGD wyróżniono następujące elementy, które zostaną poddane ocenie:

- efektywność pracy biura i organów LGD,
- przebieg konkursów,
- sposób przepływu informacji,
- ocena pracowników,
- efektywność promocji i aktywizacji lokalnej społeczności,
- efektywność współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej między LGD

W ramach ewaluacji procesu wdrażania LSR wyróżniono następujące elementy, które zostaną poddane ocenie:

- stopień realizacji celów i wskaźników,
- harmonogram rzeczowo-finansowy (stopień realizacji wybranych operacji),
- wykorzystania budżetu,
- jakość stosowanych kryteriów wyboru operacji i procedur

Ewaluacja funkcjonowania LGD oraz procesu wdrażania LSR będzie dokonywana na podstawie opinii kierownika biura, Zarządu, Komisji Rewizyjnej, badań zewnętrznych niezależnych doradców oraz wywiadu z wnioskodawcami, głównie za pomocą sprawozdań, ankiet, statystyk i rejestrów.

Ewaluacja zewnętrzna

Ewaluację zewnętrzną powinien przeprowadzić zewnętrzny ewaluator. Realizacja badania odbywa się jednokrotnie – w 2021 r. Ewaluacja zewnętrzna może zostać zlecona wspólnie, tj. badanie obejmuje kilka lub wszystkie LGD z terenu województwa.

Ewaluacja zewnętrzna dotyczyć będzie co najmniej następujących obszarów badawczych:

- ocena wpływu na kapitał społeczny; przedsiębiorczość; turystyka i dziedzictwo kulturowe; grupy defaworyzowane; innowacyjność; projekt współpracy; ocena funkcjonowania LGD; ocena procesu wdrażania; wartość dodana podejścia LEADER.

Podczas procesu badawczego zapewniona zostanie triangulacja metod i technik badawczych poprzez zastosowanie analizy danych zastanych, badań jakościowych oraz badań ilościowych.

W wyniku ewaluacji zewnętrznej sporządzony zostanie raport. Badanie przeprowadzone zostanie zgodnie z Wytycznymi nr 5/3/2017 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Źródła danych, czas i okres dokonywania pomiaru oraz zakres danych poszczególnych elementów poddawanych ocenie zestawiono w tabeli poniżej:

Elementy poddane badaniu	Wykonawca badania	Źródło danych i metody ich zbierania	Czas i okres dokonywania pomiaru	Analiza i ocena danych
Efektywność pracy biura i organów LGD	biuro LGD Zarząd LGD, Komisja Rewizyjna (ocena własna)	Wywiad z wnioskodawcami, opinia kierownika LGD, zarządu i Komisji Rewizyjnej	Ocena roczna dokonywana w pierwszym kwartale roku następującego po roku ocenianym	Ocena poprawności działalności prowadzonej przez Stowarzyszenie określająca skuteczność realizowanych zadań w odniesieniu do założeń LSR, przestrzeganie regulaminu, uczestnictwo w posiedzeniach
Przebieg konkursów	Biuro LGD (ocena własna)	Rejestr danych	Na bieżąco	Ocena zgodności terminów ogłaszania konkursów z harmonogramem określonym w LSR
Sposób przepływu informacji (Plan Komunikacyjny)	Biuro LGD (ocena własna)	Dokumenty zw. z Planem Komunikacyjnym (wydruk ze strony www LGD, listy obecności, egzemplarze mat. prom. wraz z listami dystrybucyjnymi, art. prasowe)	Ocena roczna dokonywana w pierwszym kwartale roku następującego po roku ocenianym	Ocena stopnia realizacji Planu Komunikacyjnego oraz jego wpływu na proces wdrażania LSR, określenie słabych stron Planu i sposobów poprawy przepływu informacji

Ocena pracowników	Zarząd LGD (ocena własna)	Anonimowe ankiety	Na bieżąco	Ocena pracy pracowników w zakresie rzetelnego i terminowego wypełniania swoich obowiązków, sposobu przekazywania informacji beneficjentom, jakości świadczonych usług, pomoc w rozwiązywaniu problemów
Efektywność promocji i aktywizacji lokalnej społeczności	Biuro LGD (ocena własna)	Badania ankietowe prowadzone za pośrednictwem strony internetowej Stowarzyszenia	Ocena roczna dokonywana w pierwszym kwartale roku następującego po roku ocenianym	Ocena skutecznej promocji LGD oraz działań wdrażanych w ramach LSR mierzona liczbą osób, które uzyskały informację na temat LGD
Stopień realizacji celów i wskaźników	Zewnętrzni i niezależni eksperci (ocena zewnętrzna)	Ankiety Beneficjentów, sprawozdania Beneficjentów, rejestr danych LGD	Ocena w połowie okresu objętego LSR oraz po zakończeniu działań	Ocena celowości i trafności założeń realizowanych w ramach LSR, określenie stopnia realizacji poszczególnych wskaźników
Harmonogram rzeczowo-finansowy (stopień realizacji wybranych operacji)	Biuro LGD (ocena własna)	Rejestr danych	Raz na kwartał	Ocena zgodności ogłaszanych i realizowanych projektów z harmonogramem określonym w LSR
Wykorzystania budżetu	Biuro LGD (ocena własna)	Rejestr danych	Raz na kwartał	Ocena zgodności i wysokości wydatkowania środków finansowanych z zatwierdzonego budżetu w podziale na poszczególne zadania

Plan działania - Załącznik nr 3

do Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2014-2020

Cel ogólny 1: Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości, współpracy międzysektorowej i budowa różnorodności gospodarczej z wykorzystaniem potencjału obszaru i mieszkańców	LATA	2016-2018		2019-2021			2022-2024			razem 2016-2024		Program	Podziałanie / zakres Programu	
	nazwa wskaźnika	wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	planowane wsparcie w Euro	wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	planowane wsparcie w Euro	wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	planowane wsparcie w Euro	razem wartość wskaźników			razem planowane wsparcie w Euro
Cel szczegółowy 1.1 Wsparcie przedsiębiorców w tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy														
PRZEDSIĘWZIECIE 1.1.1 Wsparcie finansowe dla prowadzących własną firmę lub chcących rozpocząć działalność	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	8szt	38%	180 000	7szt	71%	157 500	14 szt	100 %	292 500	29	630 000	PROW	Realizacja LSR

gospodarczą	Liczba operacji polegająca na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	7 szt	47%	262 500	3 szt	67%	112 500	6 szt	100 %	147 490	16	522 490	PROW	Realizacja LSR
PRZEDSIĘWZIECIE 1.1.2 Wdrażanie innowacji w przedsiębiorstwach	Liczba operacji ukierunkowanych na innowacje	1 szt	50%	50 000	1 szt	100 %	43 803,11	-	-	-	2	93 803,11	PROW	Realizacja LSR
razem cel szczegółowy 1				492 500			313 803,11			439 990		1 246 293,11		
razem cel ogólny				492 500			313 803,11			439 990		1 246 293,11		

Cel ogólny 2: Inwestowanie w sferę społeczną zapewniającą rozwój mieszkańców, oraz promocję obszaru z poszanowaniem tradycji, dziedzictwa kulturowego, ekologii,	LATA	2016-2018	2019-2021	2022-2024	razem 2016-2024	Program	Poddziałanie /zakres Programu

rekreacji dla podnoszenia jakości życia mieszkańców	nazwa wskaźnika	wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	planowane wsparcie w Euro	wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	planowane wsparcie w Euro	wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	planowane wsparcie w Euro	razem wartość wskaźników	razem planowane wsparcie w Euro		
Cel szczegółowy 2.1. Poprawa stanu infrastruktury kulturalnej, społecznej, edukacyjnej, rekreacyjno-turystycznej dla poprawy życia mieszkańców														
PRZEDSIĘWZI ECIE 2.1.1 Wsparcie finansowe grup zainteresowań lub organizacja czasu wolnego	Liczba podmiotów działających w sferze kultury	8 szt	38 %	20 000	8 szt	76 %	20 000	3 szt	100 %	3 791,64	22	103 681,43	PROW	projekty grantowe
		0 szt	0 %	0	0 szt	0 %	0	3 szt	100 %	59 889,79			PROW	Realizacja LSR

PRZEDSIĘWZI ECIE 2.1.2 Rozbudowa lub odtworzenie obiektów z tradycjami lub rzemiosłem	Liczba rozbudowanych lub odtworzonych obiektów	1 szt	25 %	25 000	2 szt	75 %	50 000	1 szt	100 %	14 798,20	4	89 798,20	PROW	Realizacja LSR
PRZEDSIĘWZI ECIE 2.1.3 Budowa lub budowa wraz z doposażeniem miejsc integracji, rekreacji i wypoczynku	Liczba nowych lub zmodernizowany ch obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	8 szt.	47 %	366 250	6 szt	82 %	88 750	1 szt	100 %	74 587,71	15	529 587,71	PROW	Realizacja LSR
		0 szt			0 szt			4 szt			4			
	Liczba zrealizowanych projektów współpracy	0 szt.	0 %	0	0 szt	0 %	0	1 szt	100 %	167 000	1 szt	167 000	PROW	Projekty współpracy
	Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	0 szt.			0 szt			2 szt			2 szt			

PRZEDSIĘWZI ECIE 2.1.4. Utworzenie ścieżek rekreacyjnych lub dydaktycznych lub miejsc służących turystyce lub oznakowanie szlaków turystycznych lub obiektów historycznych lub przysiółków	Liczba wybudowanych ścieżek rekreacyjnych lub dydaktycznych lub miejsc służących turystyce lub liczba oznakowanych szlaków turystycznych lub obiektów historycznych lub przysiółków	4szt	40 %	22 000	5szt	67 %	27 500	1 szt	100 %	4 577,73	10	49 077,73	PROW	projekty grantowe
razem cel szczegółowy 2.1				433 250			181 250			324 645,07		939 145 07		
Cel szczegółowy 2.2 Promocja obszaru i aktywizacja społeczna mieszkańców w tym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym														
PRZEDSIĘWZI ECIE 2.2.1 Szkolenia, doradztwo, spotkania informacyjne dla instytucji, mieszkańców, pracowników i organów LGD	Liczba podmiotów którym udzielono indywidualnego doradztwa	200 szt.	20 %	77 500	330 szt.	84 %	125 000	170 szt	100 %	86 560	700	289 060	PROW	koszty bieżące, aktywizacja
	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	4 szt.	33 %	825	6 szt	83 %	1 250	2 szt.	100 %	425	12	2 500	PROW	koszty bieżące, aktywizacja
	Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	3 szt	50 %	1 250	2 szt	83 %	825	1 szt	100 %	425	6	2 500	PROW	koszty bieżące, aktywizacja

PRZEDSIĘWZI ECIE 2.2.2. Promowanie obszaru lub jego walorów poprzez kultywowanie lub odtwarzanie lub wsparcie lokalnej tradycji lub twórczości lub wydawanie opracowań lub publikacji lub promocja w Internecie lub spotkania lub imprezy promocyjne	Liczba spotkań informacyjno- konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	17 szt.	35 %	5 000	23 szt.	83 %	6 750	8 szt.	100 %	2 000	48	13 750	PROW	koszty bieżące, aktywizacja
	Liczba opracowanych publikacji promocyjnych lub	8 szt	50 %	27 500	6 szt	82 %	17 500	2 szt	100 %	10 000	16	55 000	PROW	aktywizacja
	liczba spotkań promujących obszar lub jego walory lub liczba imprez promocyjnych	2 szt	12 %	12 500	8 szt	80 %	45 000	8 szt	100 %	62 701,79	18	120 201,79	PROW	Realizacja LSR / projekty grantowe / projekty własne
	Liczba działań mających na celu promowanie lub kultywowanie lub odtwarzanie	2 szt	37 %	17 500	2 szt	100 %	30 000	0 szt	100 %	0	4	47 500	PROW	Aktywacja
	lub wsparcie lokalnej tradycji lub twórczości	0 szt	0 %	0	1 szt	22 %	5 000	3 szt	100 %	7 097,82	4	22 097,82	PROW	Realizacja LSR

	Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej	0 szt	0 %	0	0 szt		0	2 szt		25 000	2 szt	25 000	PROW	Projekty współpracy
	Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	0 szt			0 szt			4 szt			4 szt			
razem cel szczegółowy 2.2				142 075			231 325			204 209,61		577 609,61		
Cel szczegółowy 2.3. Dbalność o stan środowiska naturalnego i promowanie postaw proekologicznych oraz zachowanie i promocja dziedzictwa kulturowego														
PRZEDSIĘWZIĘCIE 2.3.1 Kampanie lub akcje promujące działania proekologiczne lub zdrowotne	Liczba kampanii lub akcji lub działań proekologicznych lub zdrowotnych	1sz	33 %	2 500	1sz	66 %	2 500	1 szt	100 %	2 500	3	7 500	PROW	aktywizacja, koszty bieżące

PRZEDSIĘWZI ĘCIE 2.3.2 Ochrona lub rewitalizacja zabytków lub ich remonty lub konserwacja	Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji LSR	1 szt	18 %	7 500	3 szt	74 %	22 500	4 szt	100 %	117 262,21	8	147 262,21	PROW	Realizacja LSR
razem cel szczegółowy 2.3				10 000			25 000			119 762,21		154 762,21		
razem cel ogólny 2				585 325			437 575			648 616,89		1 671 516,89		
razem LSR				1 077 825			751 378,11			1 088 606,89		2 917 810		
Razem planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy w ramach poddziałania Realizacja LSR PROW													54,00 % budżetu poddziałania Realizacja LSR	
											1 246 293,11			

Budżet LSR - Załącznik nr 4

Budżet LSR - Załącznik nr 4 do Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2014-2020

BUDŻET LSR	
Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe PROW (Euro)
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)	2 308 000
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)	192 000
Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013)	376 560
Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013)	41 250
Razem	2 917 810

PLAN FINANSOWY W ZAKRESIE PODDZIAŁANIA 19.2 PROW 2014-2020				
	Wkład EFRROW (Euro)	Budżet państwa (Euro)	Wkład własny będący wkładem krajowych środków publicznych (Euro)	RAZEM (Euro)
Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych	1 229 967,90	703 032,10		1 933 000,00
Beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych	238 612,50		136 387,50	375 000,00
RAZEM (Euro)	1 468 580,40	703 032,10	136 387,50	2 308 000,00

Budżet celów i przedsięwzięć w Euro

Cel Ogólny	Cel szczegółowy	Przedsięwzięcia	Kwota	
Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości, współpracy międzysektorowej i budowa różnorodności gospodarczej z wykorzystaniem potencjału obszaru i mieszkańców	Wsparcie przedsiębiorców w tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy	1.1.1 Wsparcie finansowe dla prowadzących własną firmę lub chcących rozpocząć działalność gospodarczą	1 152 490,00	
		1.1.2 Wdrażanie innowacji w przedsiębiorstwach	93 803,11	
Suma CO1			1 246 293,11	
Inwestowanie w sferę społeczną zapewniającą rozwój mieszkańców, oraz promocję obszaru z poszanowaniem tradycji, dziedzictwa kulturowego, ekologii, rekreacji dla podnoszenia jakości życia mieszkańców	Poprawa stanu infrastruktury kulturalnej, społecznej, edukacyjnej, rekreacyjno-turystycznej dla poprawy życia mieszkańców	2.1.1 Wsparcie finansowe grup zainteresowań lub organizacja czasu wolnego	103 681,43	
		2.1.2 Rozbudowa lub odtworzenie obiektów z tradycjami lub rzemiosłem	89 798,20	
		2.1.3 Budowa lub budowa wraz z wyposażeniem miejsc integracji, rekreacji i wypoczynku	696 587,71	
		2.1.4 Utworzenie ścieżek rekreacyjnych lub dydaktycznych lub miejsc służących turystyce lub oznakowanie szlaków turystycznych lub obiektów historycznych lub przysiółków	49 077,73	
	Promocja obszaru i aktywizacja społeczna mieszkańców w tym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	2.2.1 Szkolenia, doradztwo, spotkania informacyjne dla instytucji, mieszkańców, pracowników i organów LGD	294 060,00	
		2.2.2 Promowanie obszaru lub jego walorów poprzez kultywowanie lub odtwarzanie lub wsparcie lokalnej tradycji lub twórczości lub wydawanie opracowań lub publikacji lub promocja w Internecie lub spotkania lub imprezy promocyjne	283 549,61	
	Dbałość o stan środowiska naturalnego i promowanie postaw proekologicznych oraz zachowanie i promocja dziedzictwa kulturowego	2.3.1 Kampanie lub akcje promujące działania proekologiczne lub zdrowotne	7 500,00	
		2.3.2 Ochrona lub rewitalizacja zabytków lub ich remonty lub konserwacja	147 262,21	
	Suma CO2			1 671 516,89
	Suma ogółem			2 917 810,00

Plan Komunikacji - Załącznik nr 5

Plan Komunikacji - Załącznik nr 5 do Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2014-2020

Głównym celem działań komunikacyjnych jest zarówno bieżące informowanie mieszkańców o stanie realizacji LSR, w tym stopniu osiągania celów i wskaźników, oraz bieżące informowanie potencjalnych wnioskodawców o zasadach i kryteriach udzielania wsparcia z budżetu LSR. Zakłada się, że wzmożenie przekazu dotyczącego aspektów realizacji zapisów dokumentu przełoży się na zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w działalność LGD a tym samym wpłynie pozytywnie na jakość składanych wniosków. Planowane działania mają wzbudzić zainteresowanie oraz zachęcić potencjalnych beneficjentów do aplikowania o środki.

Plan komunikacji ma również za zadanie zagwarantować dwustronność przekazu oraz umożliwić pozyskanie od mieszkańców informacji zwrotnej.

Analiza efektywności działań komunikacyjnych:

Wdrażanie planu komunikacji będzie cyklicznie monitorowany pod względem przynoszących efektów i racjonalności budżetowej. Większość zaplanowanych narzędzi komunikacyjnych przewiduje otrzymanie informacji zwrotnej lub aktywny udział mieszkańców. Regularnie prowadzona ocena i monitoring w formie kwartalnych i rocznych raportów przygotowywanych przez biuro LGD. W przypadku stwierdzenia, że któreś z działań komunikacyjnych nie przynosi pożądanego efektów, przewiduje się zastosowanie planu naprawczego. Będzie on polegał na modyfikacji dotychczasowych praktyk komunikacyjnych lub zastąpieniu ich nowymi, które LGD będą bardziej odpowiednie dla osiągnięcia zamierzonych celów. Przed wprowadzeniem każdej modyfikacji w ramach planu naprawczego przewiduje się zarówno poinformowanie odbiorców planu komunikacyjnego (za pomocą poczty elektronicznej i stron internetowych), jak i konsultowanie propozycji z mieszkańcami, beneficjentami oraz grupami docelowymi – za pomocą ankiet oraz podczas otwartych spotkań konsultacyjnych.

Wnioski i opinie zebrane podczas działań komunikacyjnych, a także wyniki z oceny skuteczności działań komunikacyjnych będą podstawą do korygowania elementów planu komunikacyjnego w kolejnych latach.

Całkowity budżet przewidziany na działania komunikacyjne w okresie realizacji LSR: 103 750 EURO

Plan komunikacji – cele, działania, środki i narzędzia komunikacji, budżet, wskaźniki, efekty działań

termin	Cel komunikacji	Nazwa działania komunikacyjnego	Adresaci działania komunikacyjnego (grupy docelowe)	Środki przekazu	Planowany budżet	Zakładane wskaźniki	Planowane efekty
2016 - 2017	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o LSR, jej celach, zasadach przyznawania dofinansowania, typach operacji, które będą miały największe szanse wsparcia z budżetu LSR, procedurach oceny i wyboru operacji	Kampania informacyjna o głównych założeniach LSR na lata 2014-2020	wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w tym przedsiębiorcy, rolnicy, organizacje pozarządowe, mieszkańcy obszaru LGD, grupy defaworyzowane	<ul style="list-style-type: none"> artykuły w prasie lokalnej, lokalnych mediach ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych (urzędy, GOK) artykuły na stronach internetowych oraz portalach LGD i Urzędów broszury informacyjne spotkania punkt informacyjny w biurze LGD 	4 500	<ul style="list-style-type: none"> 2 artykuły na stronach internetowych (LGD, gmin), 2 artykuły w gazetkach lokalnych, Zorganizowanie 3 spotkań informacyjno-konsultacyjnych (przeciętnie 15 osób na spotkaniu, badanie ankietowe po spotkaniu) – spotkania przed I naborem rozdanych 500 broszur informacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost zainteresowania mieszkańców działaniami Leader, przejawiający się konkretyzowaniem pomysłów na projekty W ramach każdego z naborów zawarta będzie co najmniej 1 umowa z beneficjentem. Dotarcie do co najmniej 500 osób z informacjami o LSR na lata 2014-2020

2016 - 2017	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o głównych zasadach interpretacji poszczególnych kryteriów oceny używanych przez Radę LGD (zwłaszcza kryteriów jakościowych) Poinformowanie o terminach naboru wniosków o wsparcie	Kampania informacyjna nt. zasad oceniania i wyboru operacji przez LGD oraz terminach naboru	wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w tym przedsiębiorcy, rolnicy, organizacje pozarządowe, mieszkańcy obszaru LGD, grupy defaworyzowane	<ul style="list-style-type: none"> • prezentacje członków organu decyzyjnego w trakcie spotkań • ulotka informacyjna wręczana na spotkaniu • artykuły w prasie • ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych oraz LGD • plakaty informacyjne • spotkania informacyjne na obszarze LGD • punkt informacyjny w biurze LGD 	6 500	<ul style="list-style-type: none"> • 2 artykuły na stronach internetowych (LGD, gmin), • 2 artykuły w gazetkach lokalnych, • Zorganizowanie 3 spotkań informacyjno-konsultacyjnych (przeciętnie 15 osób na spotkaniu, badanie ankietowe po spotkaniu) – spotkania przed I naborem • rozdanych 500 broszur informacyjnych • Rozwieszenie 500 plakatów 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost zainteresowania mieszkańców działaniami Leader, przejawiający się konkretyzowaniem pomysłów na projekty • W ramach każdego z naborów zawarta będzie co najmniej 1 umowa z beneficjentem. • Dotarcie do co najmniej 500 osób z informacjami o LSR na lata 2014-2020
2016 - 2024	Wsparcie merytoryczne i techniczne Beneficjentów LSR w realizacji projektów	Doradztwo dla wnioskodawców	Wszyscy potencjalni wnioskodawcy,	<ul style="list-style-type: none"> • Doradztwo indywidualne dotyczące przygotowania wniosków o wsparcie i wniosków o płatność: w biurze LGD, telefoniczne, e-mail • Materiały informacyjne oraz instrukcje dot. wypełniania wniosków i ich rozliczania w wersji papierowej i na stronie 	57 600	<ul style="list-style-type: none"> • Udzielenie ok 800 doradztw w biurze LGD • Organizacja 14 spotkań szkoleniowych 	<ul style="list-style-type: none"> • W ramach każdego z naborów zawarta będzie co najmniej 1 umowa z beneficjentem.

				<p>www LGD</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szkolenia 			
2016 - 2017	Aktywizacja potencjalnych uczestników projektów (odbiorców projektów), w tym przedstawiciele grup defaworyzowanych	informacja na temat możliwości samozatrudnienia, bądź objęcia działaniem kwalifikacyjnym w ramach realizowanych projektów – skierowana w szczególności do osób należących do grup defaworyzowanych określonych w LSR	mieszkańcy obszaru, przedstawiciele grup defaworyzowanych, wskazanych w LSR	<p>Kontakt z mieszkańcami:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozsyłanie informacji pocztą elektroniczną • informacje na oficjalnej stronie internetowej LGD, • informacje na oficjalnych stronach internetowych gmin obszaru LGD, • ogłoszenia na portalach społecznościowych • ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych (urzędy), • organizacja spotkań informacyjnych • artykuł w prasie lokalnej. • materiały promocyjne (gadżety) <p>Kontakt z Grupami defaworyzowanymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bezpośredni kontakt przez pracowników OPS i PUP, • rozsyłanie informacji pocztą elektroniczną • informacje na oficjalnej stronie internetowej LGD, • informacje na oficjalnych stronach internetowych gmin obszaru LGD, • ogłoszenia na portalach społecznościach 	25 000	<ul style="list-style-type: none"> • -2 artykuły na stronach internetowych (LGD, gmin), • 2 artykuły w gazetkach lokalnych, • Zorganizowanie 3 spotkań informacyjno-konsultacyjnych (przeciętnie 15 osób na spotkaniu, badanie ankietowe po spotkaniu) – spotkania przed I naborem • rozdanych 500 broszur informacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • W ramach każdego z naborów zawarta będzie co najmniej 1 umowa z beneficjentem. • Wzrost zainteresowania mieszkańców działaniami Leader, przejawiający się konkretyzowaniem pomysłów na projekty • Dotarcie do co najmniej 500 osób z informacjami o LSR na lata 2014-2020

				•materiały promocyjne			
2018 - 2024	Aktywizacja mieszkańców i podmiotów działających na obszarze	Informacja na temat działalności LGD	mieszkańcy obszaru, przedstawiciele grup defaworyzowanych, wskazanych w LSR	<ul style="list-style-type: none"> rozsyłanie informacji pocztą elektroniczną informacje na oficjalnej stronie internetowej LGD, informacje na oficjalnych stronach internetowych gmin obszaru LGD, ogłoszenia na portalach społecznościowych organizacja imprez, wydarzeń promocyjnych organizacja konferencji/targów/prezentacji (odbywających się poza terenem LGD) z udziałem przedstawicieli LGD 	9 400	<ul style="list-style-type: none"> 4 artykuły na stronach internetowych komunikaty na stronach internetowych i portalach społecznościowych rozdanych 500 broszur informacyjnych Organizacja 10 spotkań lub wydarzeń promujących obszar LGD i jego walory organizacja 1 konferencji/targów /prezentacji 	Poinformowanie społeczności lokalnej o realizacji LSR oraz działalności LGD Wzrost wiedzy grup docelowych na temat założeń LSR i jej realizacji Zwiększenie zainteresowania mieszkańców działalnością LGD. Wzrost zainteresowania obszarem LGD
2017 - 2024	Uzyskanie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD pod kątem konieczności przeprowadzenia ewentualnych korekt w tym zakresie (np. dodatkowego przeszkolenia osób udzielających pomocy, np. w zakresie komunikacji interpersonalnej)	Badanie satysfakcji wnioskodawców LGD dot. jakości pomocy świadczonej przez LGD na etapie przygotowywania wniosków o przyznanie pomocy	beneficjenci	<ul style="list-style-type: none"> ankiety w wersji elektronicznej rozsyłane na adresy email beneficjentów ankieta przeprowadzona telefonicznie na temat oceny udzielonego doradztwa sonda oceny doradztwa na stronie internetowej LGD 	750	Zebranie 700 ankiet po doradztwie, szkoleniu, on-line	pozyskanie informacji o koniecznych zmianach w procesie świadczenia pomocy przez LGD oraz możliwość podniesienia jego jakości

W sytuacji zaistnienia problemów z wdrażaniem LSR, a także potencjalnego braku satysfakcji, wdrożone zostaną odpowiednie środki zaradcze.

Komunikacja - zagrożenia i środki zaradcze

Zagrożenie	Środki zaradcze
Brak lub zbyt mała liczba potencjalnych wnioskodawców/beneficjentów zainteresowanych skorzystaniem ze wsparcia w ramach LSR	Bezpośrednie kontakty pracowników Biura LGD z przedstawicielami grup docelowych, w tym grup defaworyzowanych Zwrócenie się z pomocą do członków LGD o większe wsparcie przy promocji LSR, rozpowszechnianiu możliwości wsparcia operacji Szkolenia dla beneficjentów
Brak zrozumienia przekazu przez mieszkańców, beneficjentów i potencjalnych beneficjentów	Formułowanie komunikatów w sposób spójny i przejrzysty